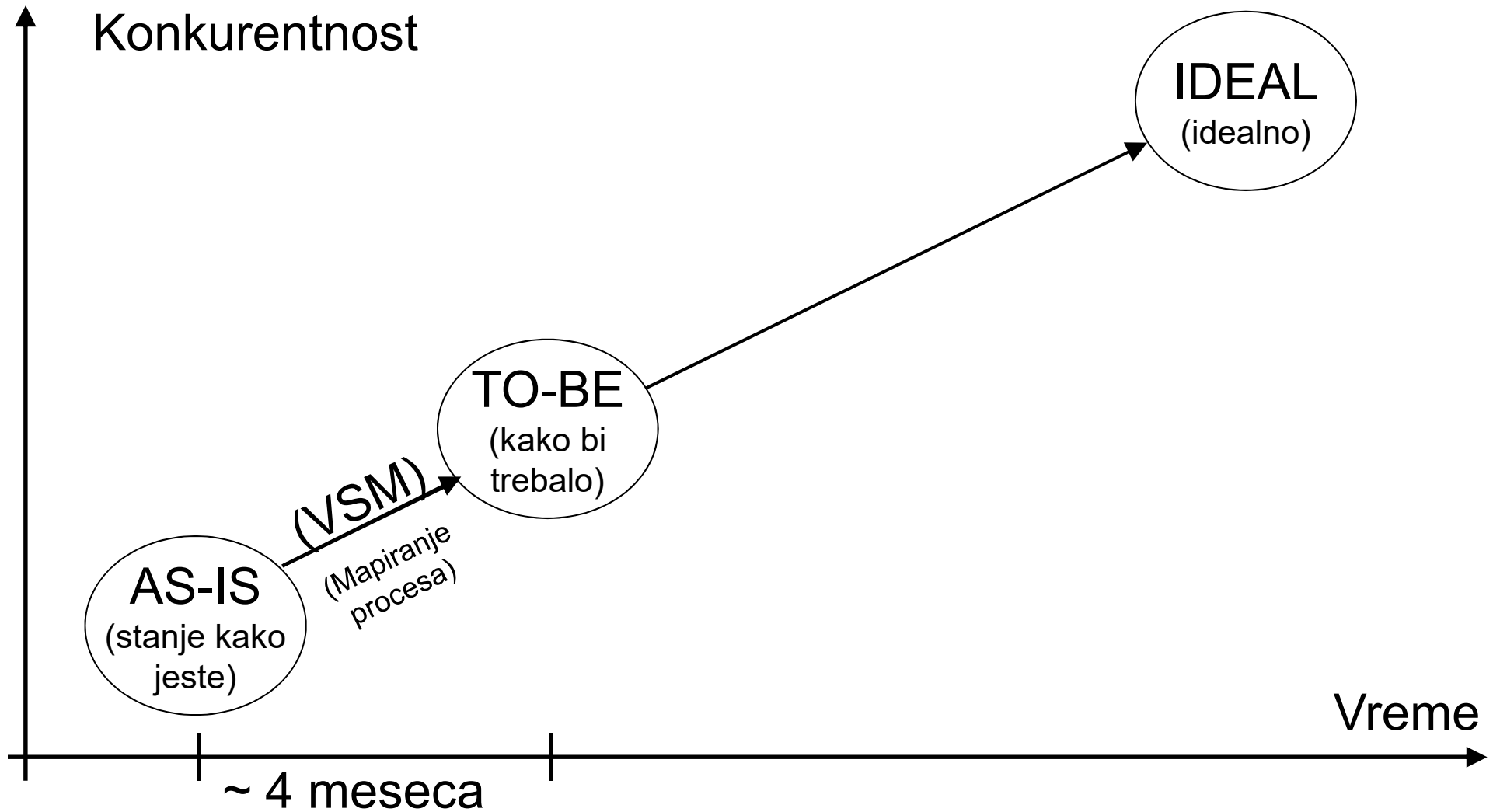

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti Value Stream Mapping (VSM)

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Lean =
Svrha + Proces + Ljudi

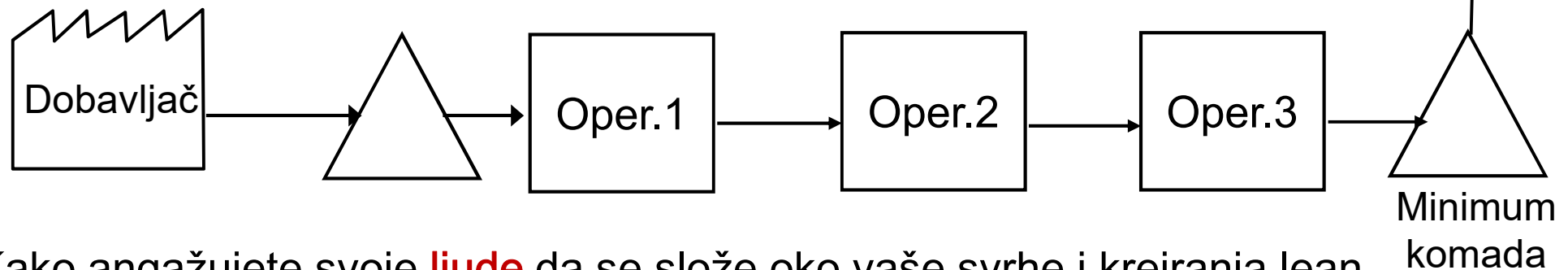
Svrha:

Koje vrednosti dodajete kupcu?

Šta ON hoće,
Kada ON hoće,
Gde ON hoće,
Najefikasnije.

Zadovoljstvo = dodata vrednost - cena

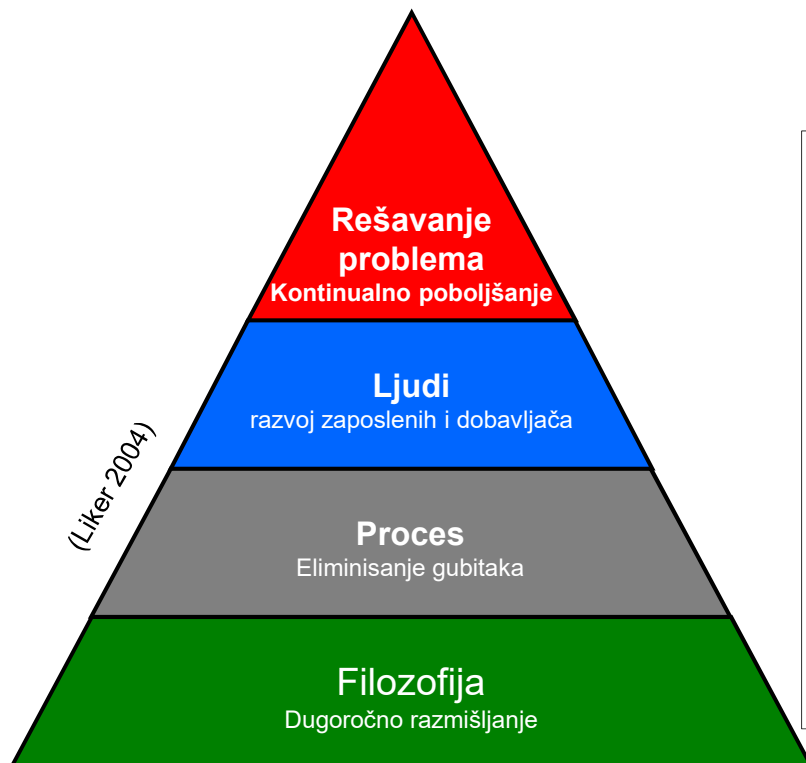
Kojim procesima postizete svrhu i koliko su oni lean? Pravo vreme, pravim redosledom

Kako angažujete svoje ljude da se slože oko vaše svrhe i kreiranja lean procesa, ispunjavanjem obaveza, da bi se postigli određeni ciljevi?

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

- Predstaviti mapiranje toka vrednosti na praktičan način.
- Razviti sposobnost da se vidi tok i da se napravi buduće stanje.

Principi:

Princip 2:

Stvoriti kontinualni tok procesa kako bi problemi izašli na površinu

Princip 3:

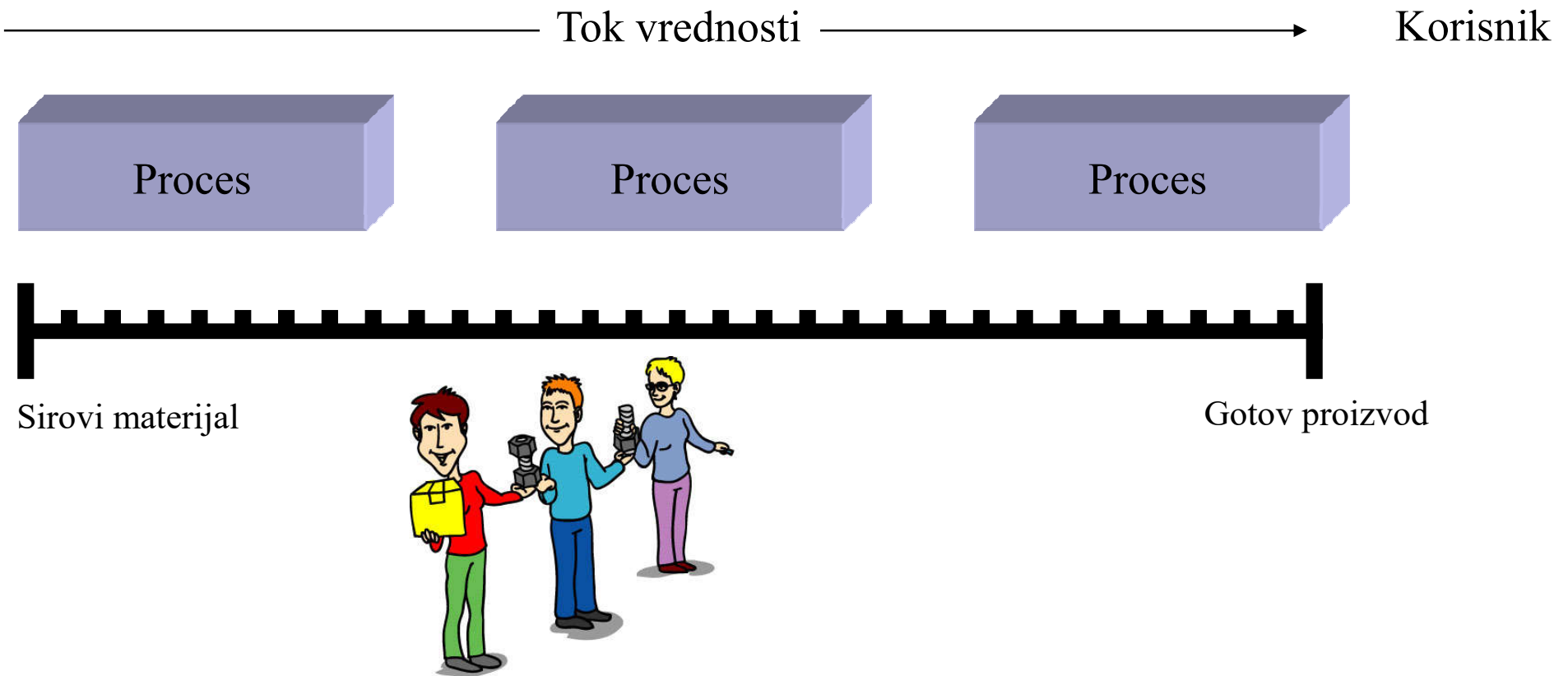
Koristiti “pull” sistem kako bi se izbegla prekomerna proizvodnja

Princip 12:

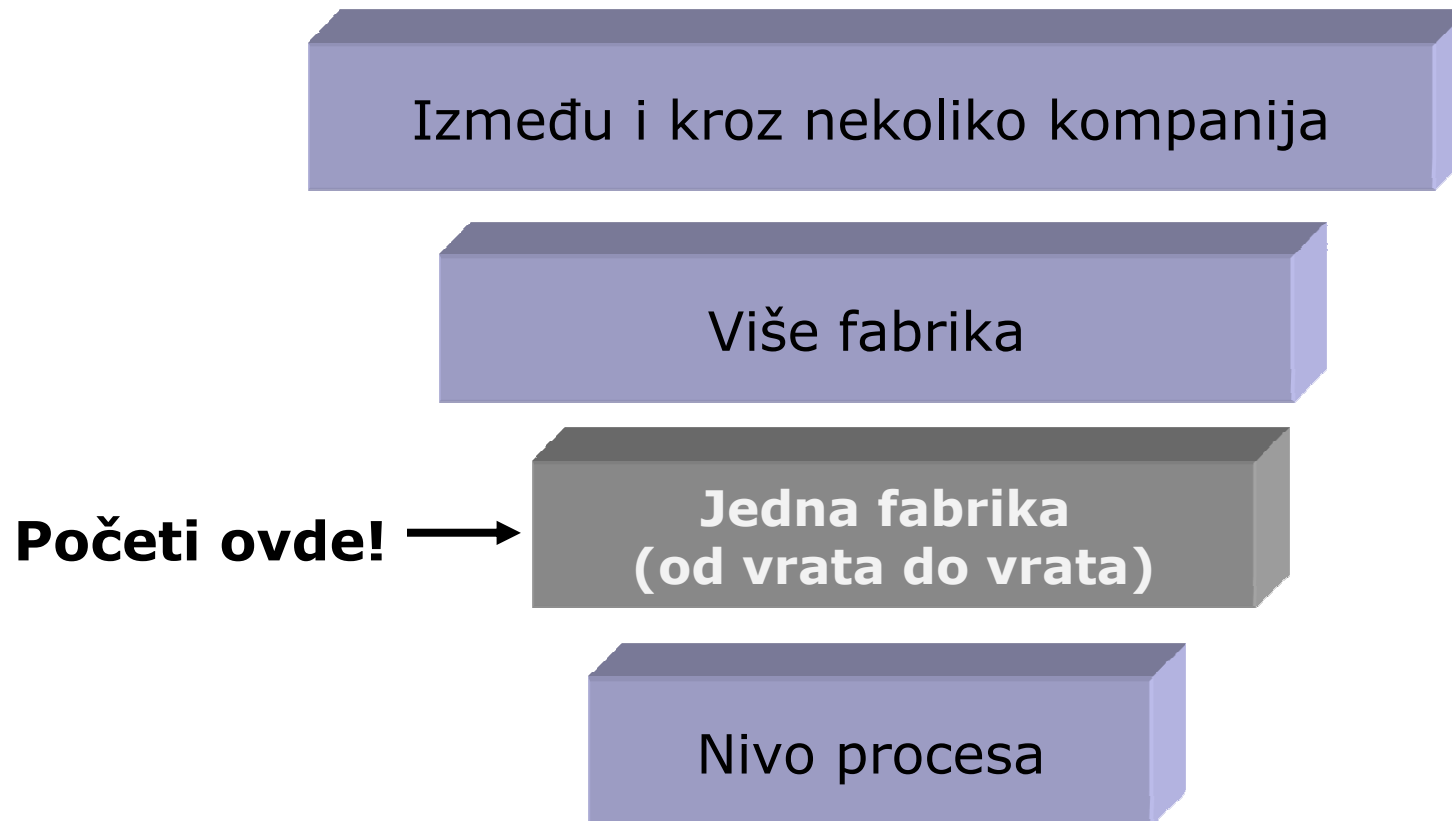
Otići i lično videti problem kako bi se temeljno razumela situacija (genchi genbutsu)

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Poboljšanje toka stvaranja nove vrednosti, kao i koraka procesa / aktivnosti u toku stvaranja vrednosti!

Različiti nivoi u toku stvaranja nove vrednosti

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Primer: sedite na 1kg dolazećeg materijala i posmatrajte šta se dešava...

VA: Sečenje, Šivenje, Zavarivanje, Lepljenje, Heftanje...

NVA: Transport, Skladištenje, WIP, Hodanje, Čekanje, Suvišna proizvodnja, Prepravljjanje proizvoda, Otpad, Ignorisanje ideja, Ponavljanje grešaka, Pogrešan proizvod, Nepravilno koordinisane aktivnosti, Količina, Provera, Zamena alata, Hitno delovanje, „Gašenje požara“ ...

Tradicionalno poboljšanje se fokusira na: Smanjenje vreme ciklusa, Raditi jače i više, Zapošljavati ljude, Kupovati mnogo mašina...

Eliminisanje gubitaka jeste lean pristup!

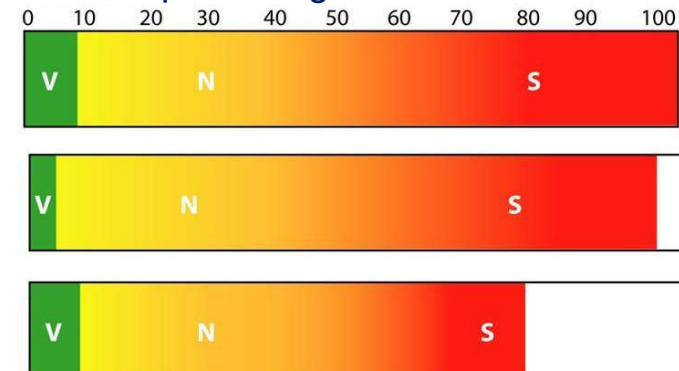
Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti

Mapiranje postojećeg stanja daje organizaciji zajedničku sliku i osnovu za diskusiju o gubicima, načinima za eliminisanje tih gubitaka, kao i načinima za poboljšanje toka vrednosti.

Fokus na:

1. Smanjenje protočnog vremena
2. Vreme kada se dodaje vrednost
3. Eliminisanje gubitaka

Procenat protočnog vremena

Dodaje vrednost - optimizovati

Ne dodaje vrednost

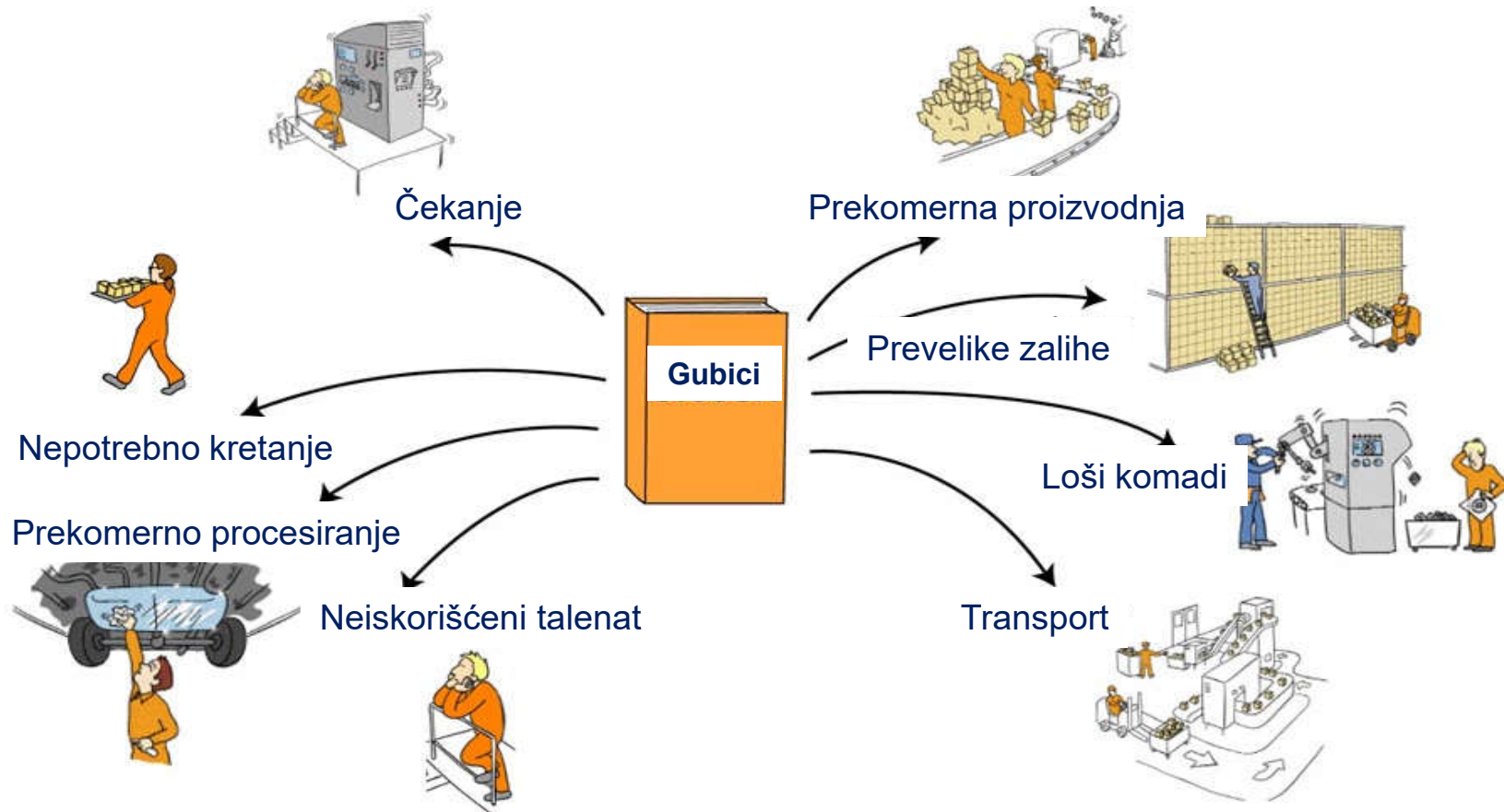
Neophodno – minimizovati

Gubitak - eliminisati

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

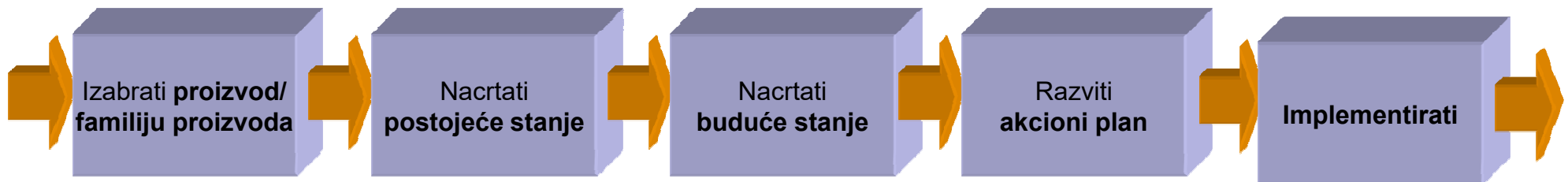
7+1 vrsta gubitaka

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

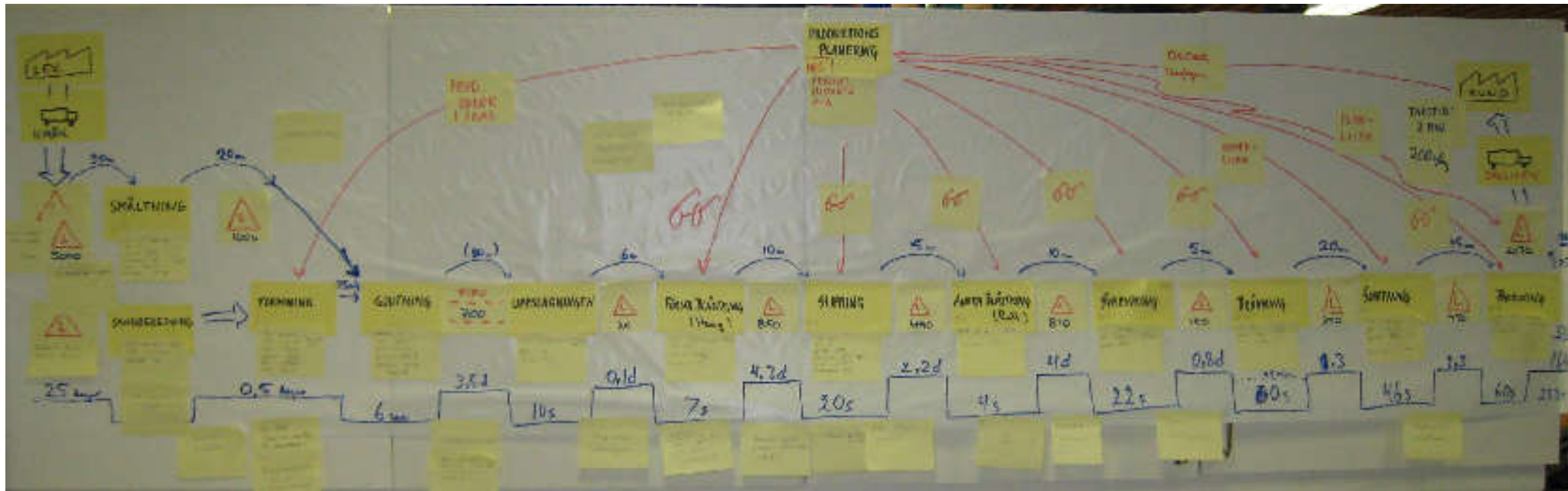
Koraci u mapiranju toka stvaranja nove vrednosti

1. Izabrati **proizvod ili familiju proizvoda**.
2. Pratiti proizvod ili familiju proizvoda od “vrata do vrata” i prikupiti podatke. **Nacrtati mapu** svakog koraka procesa u okviru postojećeg toka materijala i informacija, sumirajući ove tokove u jednu sliku.
3. Nacrtati mapu **budućeg stanja** u kojem su isključeni koraci koji stvaraju gubitke, gde je prikazan bolji tok vrednosti.
4. Razviti **akcioni plan** sa svim aktivnostima neophodnim za dostizanje budućeg stanja.
5. **Implementirati poboljšanja** i nastaviti sa sledećim tokom vrednosti.

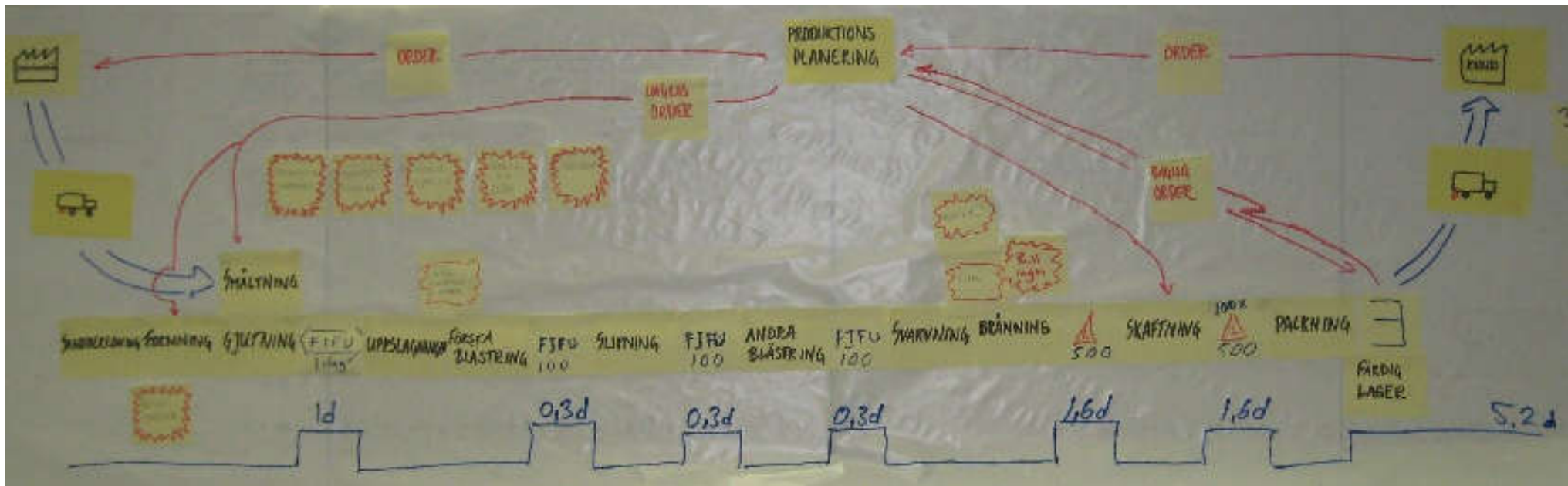
Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Primer toka vrednosti – **postojeće stanje**

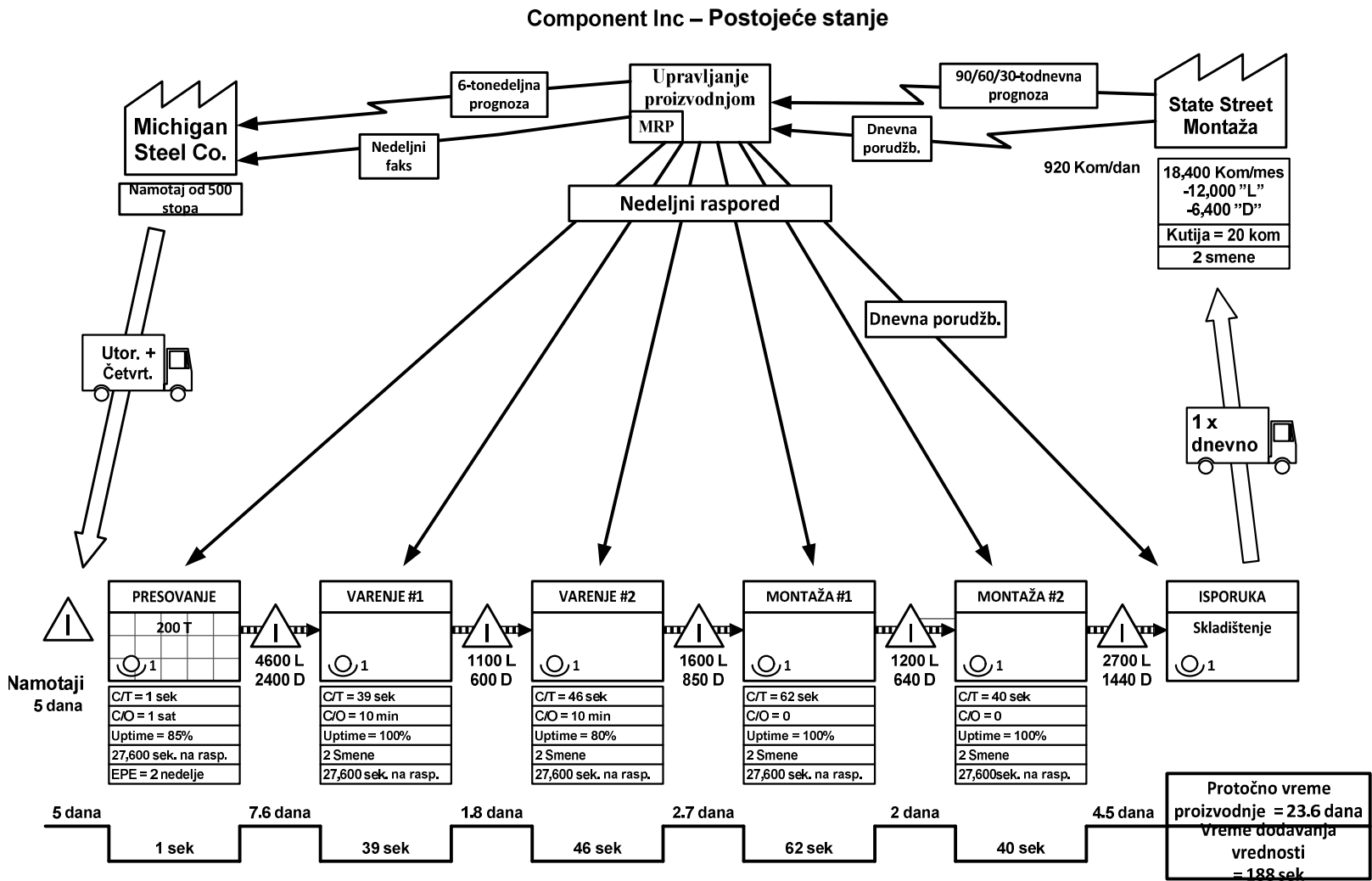

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

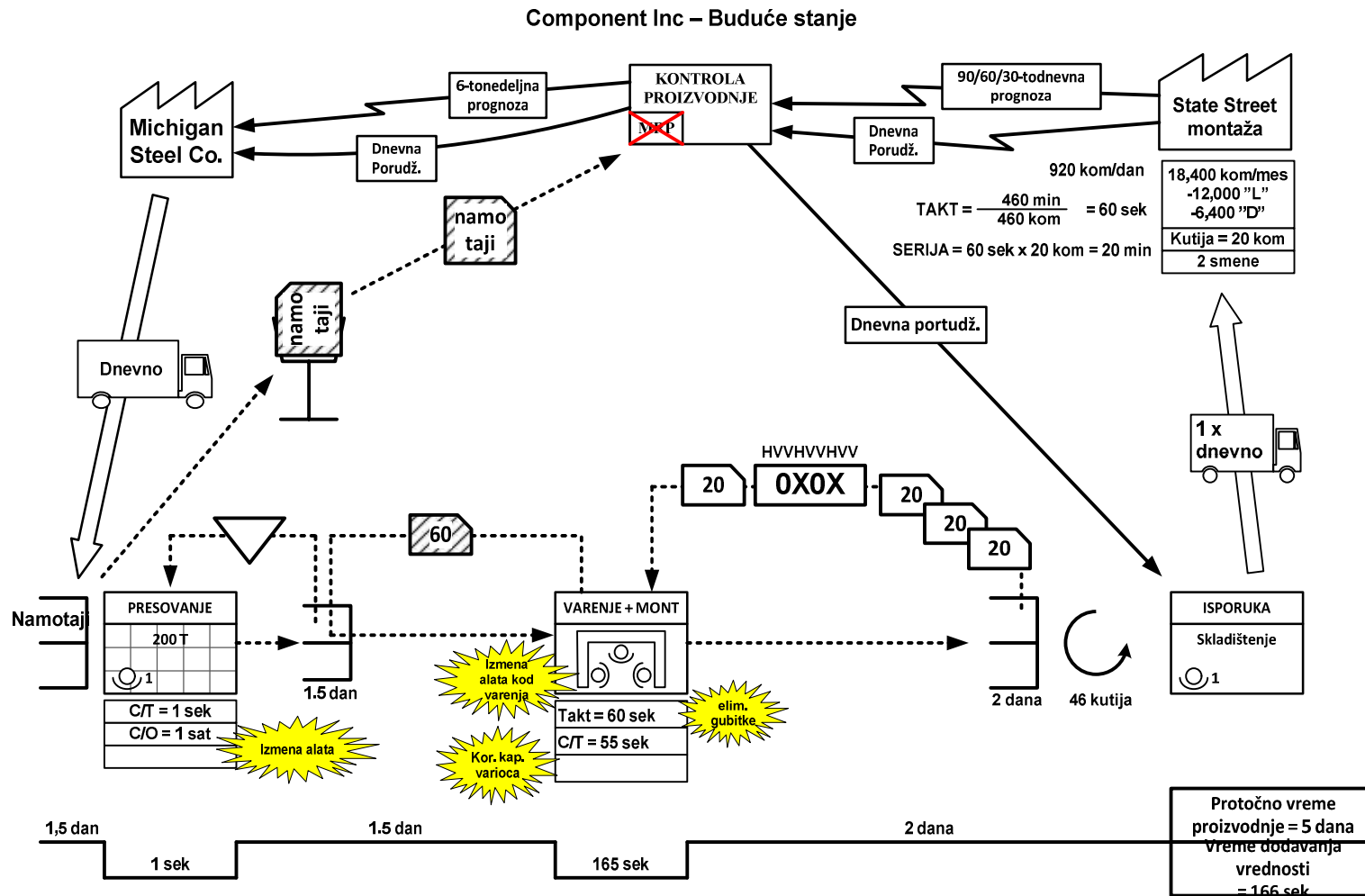
Primer toka vrednosti – **buduće stanje**

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

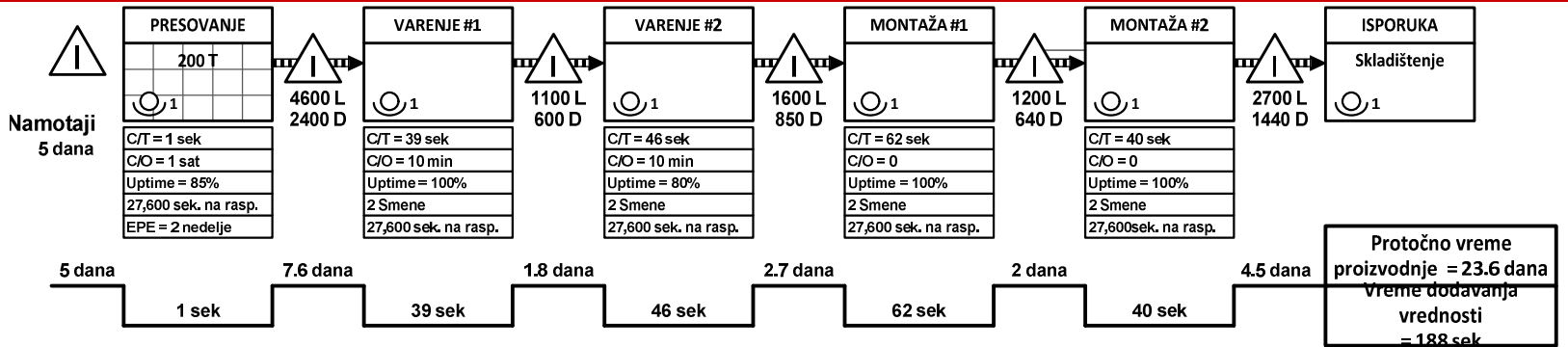
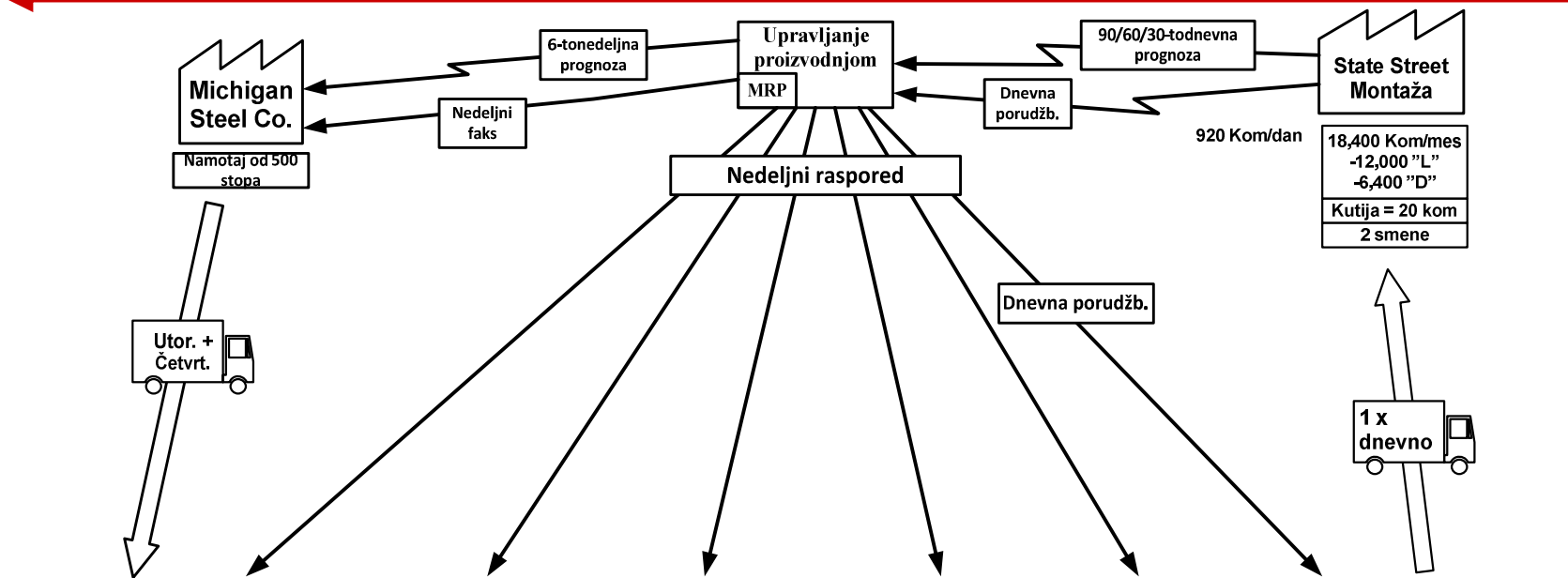

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Informacije

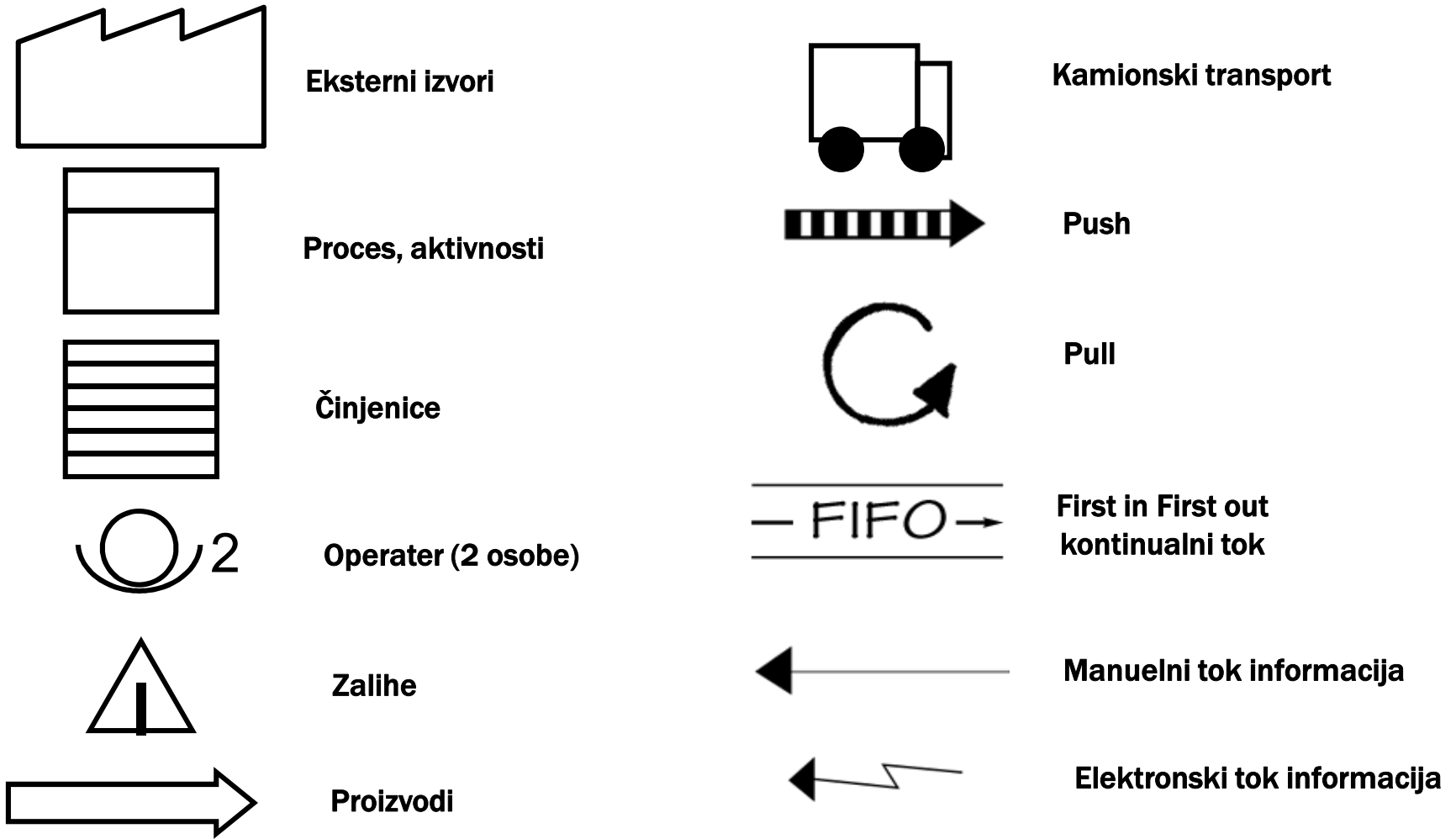
Component Inc – Postojeće stanje

Materijal

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

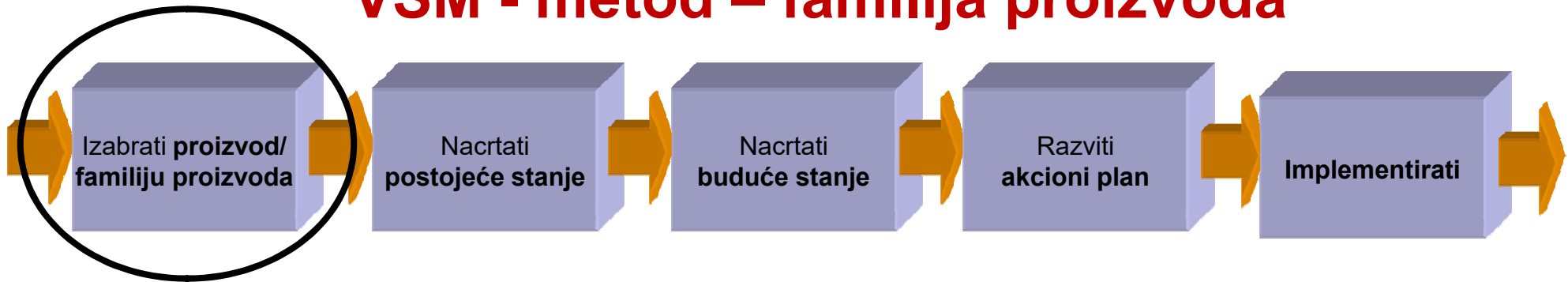
Osnovni simboli mape toka stvaranja nove vrednosti

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

VSM - metod – familija proizvoda

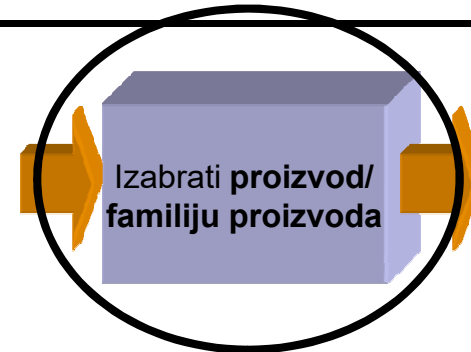

Izabrati familiju proizvoda koji imaju slične korake procesa niz tok stvaranja vrednosti.

Koraci procesa i oprema							
	Zavari- vanje	Zavarivanje robotom	Čišćenje	Farbanje	Montaža	Stezanje	Testiranje
Proizvodi	Levi nosač	X		X	X	X	
	Desni nosaš	X		X	X		
	Kontrolna tabla		X			X	X
	Profil	X				X	
	Konzola	X				X	X

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

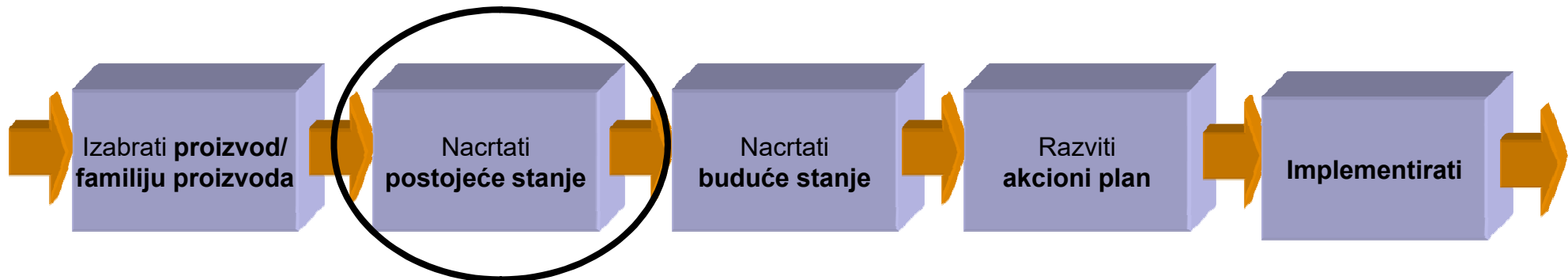
Izabrati familiju proizvoda

- Izabrani proizvodi bi trebalo da prolaze kroz iste **korake procesa**, samo male razlike u koracima procesa su dozvoljene
- Izabrati **proizvode koji su reprezentativni** za konkretnu proizvodnju
- Poželjno je izabrati proizvod/familiju proizvoda koji se proizvode u relativno velikim **obimima i imaju jednaku tražnju tokom godine.**
- Mapirati tok stvaranja nove vrednosti tamo gde su potrebna poboljšanja.

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Nacrtati mapu postojećeg stanja

- Proći brzo kroz tok, zajedno sa celim timom, od “vrata do vrata” kako bi se stekao opšti pregled procesa.
- Otići u radionicu i prikupiti činjenice. Snimiti realnu situaciju kakva je danas!
- Obavezno nacrtati i tok materijala i tok informacija!
- Nacrtati prvu skicu koja uključuje sve korake procesa i izračunati takt. Mapu nacrtati na velikom i dugačkom parčetu papira (flip čart)
- Izračunati protočno vreme i vreme procesiranja

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Primer 1: Component Inc – **postojeće stanje**

Činjenice o Component Inc (1/4)

Component Ltd proizvodi veliki broj komponenti za auto industriju. Oni isporučuju komponente kompaniji Scavos (korisnik). Ovaj slučaj pokriva jedan tip proizvoda – čelični držač.

- **Tražnja korisnika**
- 18.400 artikala mesečno
  - 12.000 tipa levi držač
  - 6.400 tipa desni držač
- Fabrika korisnika radi u 2 smene.
- Korisnik poručuje kutije, gde svaka kutija ima 20 komada.
- Dnevno se korisniku isporučuju proizvodi kamionom.

- **Radno vreme**
- 20 dana mesečno
- 2 smene u svim odeljenjima
- 8 sati po smeni
- Dve 10-to minutne pauze u svakoj smeni
- Svi manuelni procesi staju tokom pauza
- Pauza za ručak nije plaćena.

Činjenice o Component Inc (2/4)

Proizvodni proces

- Proizvodni proces za ovu familiju proizvoda uključuje presovanje, zavarivanje u dva koraka, kao i montažu u dva koraka. Komponente se pakuju u kutije od po 20 komada i transportuju se korisniku svakog dana.
- Vreme promene alata za levi i desni držač je jedan sat kod presovanja i 10 minuta kod prvog koraka zavarivanja.
- Sirovi materijal je čelik koji doprema Swesteel, i dostavlja se utorkom i četvrtkom.

Planiranje proizvodnje

- Obezbediti 90/60/30-dnevno predviđanje tražnje od Scavos-a svakog meseca. Predviđanja se ubacuju u MRP sistem.
- Izračunati predviđanje u MRP sistemu na šestonedeljnoj bazi i poslati ih elektronski Swesteel-u.
- Poslati porudžbine Swesteel-u nedeljno faksom.
- Prihvatati porudžbine od Scavos-a svakog dana.
- Generisati i slati planove proizvodnje nedeljno svakom odeljenju na osnovu porudžbine korisnika, nedovršene proizvodnje (Work In Progress – WIP), zaliha gotovih proizvoda i procene loših komada i zaustavljanja proizvodnje.
- Isporučivati svakog dana dnevnu količinu proizvoda odeljenju za isporuku.

Činjenice o Component Inc (3/4)

1. Presovanje

(Ova presa proizvodi komponente, pored čeličnih držača, i za druge familije proizvoda,..)

- Automatska presa od 200 tona sa automatskim snabdevanjem materijalom.
- Vreme ciklusa: 1 sekunda (60 komada u minuti)
- Vreme pripreme: jedan sat kod prelaska sa artikla tipa levi držač na artikal tipa desni držač.
- Korišćenje kapaciteta 85%

- Baferi:
- 5-to dnevne zalihe ispred prese
- 4.600 artikala tipa levi držač posle presovanja
- 2.400 artikala tipa desni držač posle presovanja

2. Zavarivanje korak 1

(Samo za ovu familiju proizvoda)

- Manuelni proces sa jednim operaterom
- Vreme ciklusa: 39 sekundi
- Vreme pripreme: 10 minuta za promenu steznog alata
- Korišćenje kapaciteta: 100%
- Baferi:
- 1.100 artikala tipa levi držač
- 600 artikala tipa desni držač

3. Zavarivanje korak 2

(Samo za ovu familiju proizvoda)

- Manuelni proces sa jednim operaterom
- Vreme ciklusa: 46 sekundi
- Vreme pripreme: 10 minuta za promenu steznog alata
- Korišćenje kapaciteta: 80%
- Baferi:
- 1.600 artikala tipa levi držač
- 850 artikala tipa desni držač

Činjenice o Component Inc (4/4)

4. Montaža korak 1

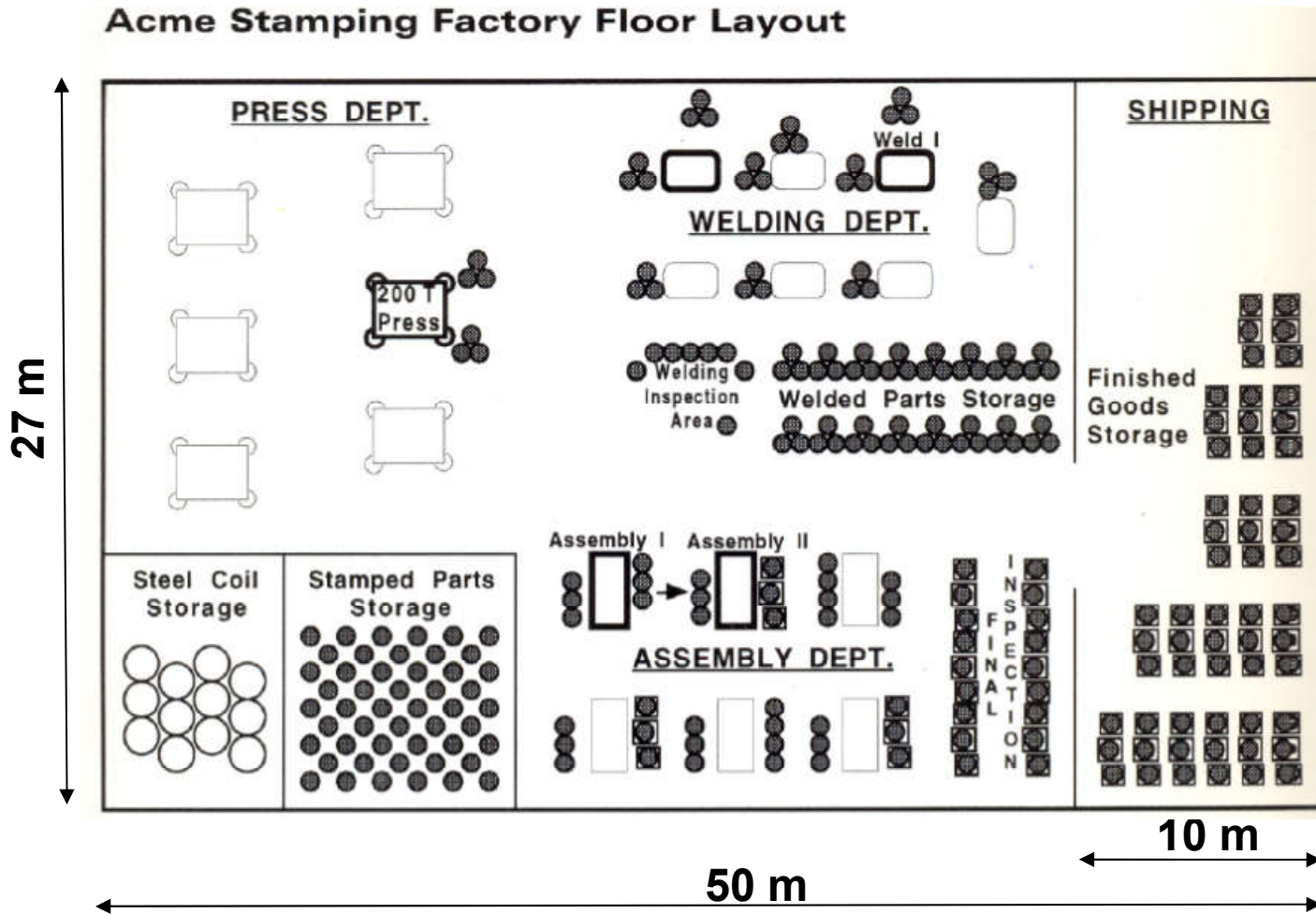
- (Samo za ovu familiju proizvoda)
- Manuelni proces sa jednim operaterom
- Vreme ciklusa: 62 sekunde
- Vreme pripreme: nema
- Korišćenje kapaciteta: 100%
- Baferi:
- 1.200 artikala tipa levi držač
- 640 artikala tipa desni držač

5. Montaža korak 2

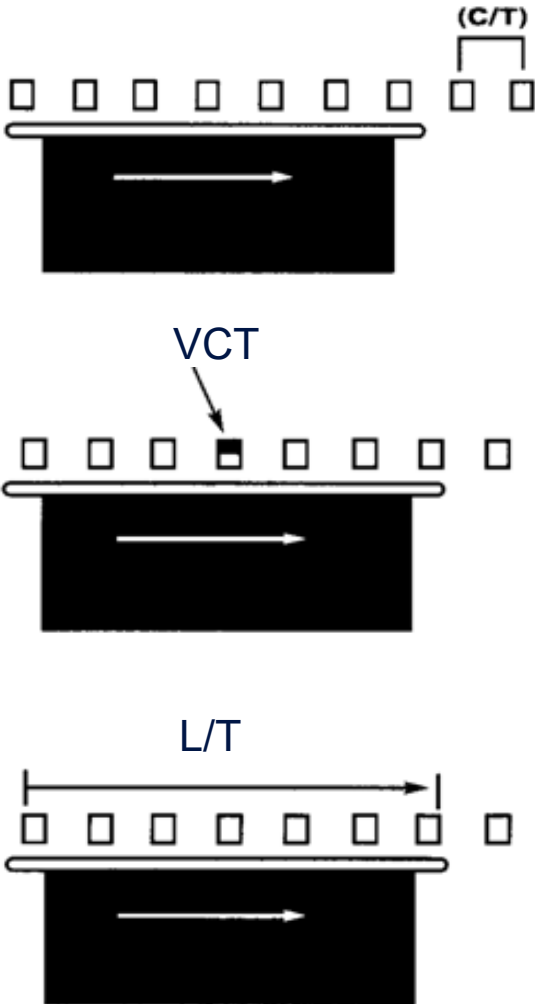
- (Samo za ovu familiju proizvoda)
  - Manuelni proces sa jednim operaterom
  - Vreme ciklusa: 40 sekundi
  - Vreme pripreme: nema
  - Korišćenje kapaciteta: 100%
  - Baferi:
  - 2.700 artikala tipa levi držač
  - 1.440 artikala tipa desni držač
- ### 6. Odeljenje za isporuku
- Uzima artikle sa zaliha gotovih proizvoda i priprema ih za isporuku korisniku kamionom

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

- Vreme ciklusa (Cycle Time (C/T))** (Vreme za jednu operaciju)
Vreme potrebno da proces kompletno obradi deo ili proizvod, mereno opservacijom. Često, vreme potrebno operateru da prođe kroz sve elemente rada, pre nego ih opet ponovi, u serijskoj proizvodnji, primer: skuvati 20 krompira za 20 minuta znači 1 minut je vreme ciklusa.
- Vreme procesiranja (Process Time (P/T))**
Vreme potrebno da se završi proces. Za montažu sa jednodimenzionalnim tokom, vreme procesiranja je jednako vremenu ciklusa. Za linijski tok ili proces koji transformiše seriju proizvoda, vreme procesiranja je jednako protočnom vremenu.
- Vreme stvaranja vrednosti (Value-Creating Time (VCT))**
Vreme onih elemenata rada koji zaista transformišu (montaža, farbanje, varenje...) proizvod na način za koji je korisnik spreman da plati.
- Protočno vreme (Lead Time (L/T))**
Vreme potrebno jednom komadu da prođe kroz čitav proces ili tok vrednosti, od početka do kraja. U slučaju manuelne montaže često jednako vremenu ciklusa, kod termičke obrate jednako vremenu procesiranja i jednako vremenu stvaranja vrednosti.

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Vreme ciklusa, vreme stvaranja nove vrednosti, vreme procesiranja, protočno vreme

- Primer 1:
  - U operacijama termičke obrade, gde se 60 komponenti procesira u isto vreme za 60 minuta.
  - **Protočno vreme** kroz pećnicu je 60 minuta.
  - **Vreme ciklusa** je 1 minut po komponenti.
  - **Vreme stvaranja vrednosti = Vreme procesiranja = 60 min.**

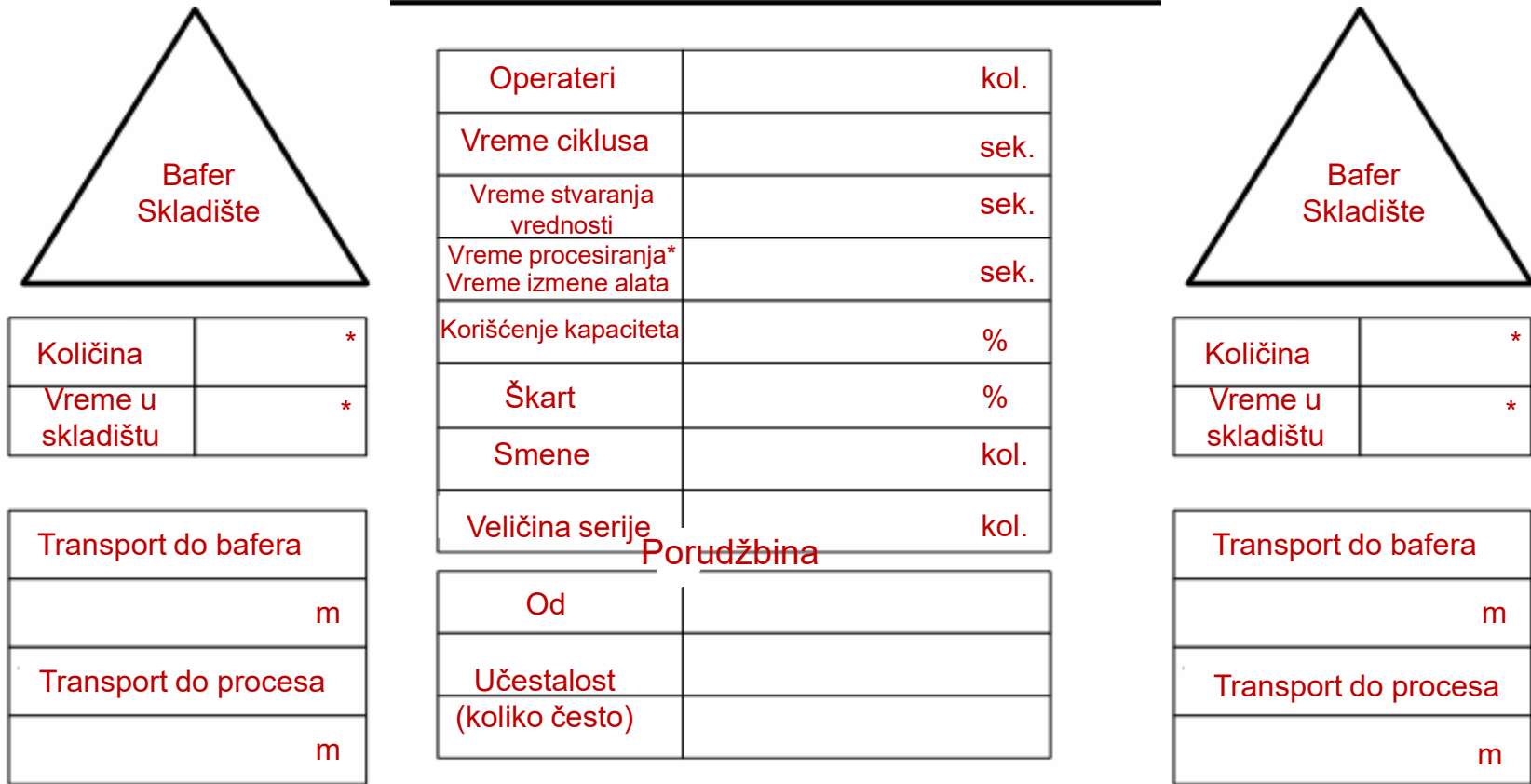
Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Vreme ciklusa, vreme stvaranja vrednosti, vreme procesiranja, protočno vreme

- Primer 2:
  - U potpuno automatizovanoj liniji gde nekoliko operacija dodaje vrednost proizvodu i postoji kratak transport između operacija. 5 proizvoda se procesira u isto vreme.
  - Protočno vreme kroz celu liniju je 300 sek i 5 proizvoda se završi svakih 10 sek.
  - Može se posmatrati kao jedan.
  - **Vreme ciklusa** je 2 sek / proizvodu (10 sek / 5 proizvoda)
  - **Vreme procesiranja** je 300 sek = **Protočno vreme** kroz liniju
  - **Vreme stvaranja** vrednosti je suma vremena stvaranja vrednosti svih operacija.
(ukoliko se traži samo opšti pregled – jednako vremenu procesiranja)

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Proces:

Komentari:

*Upisati količinsku jedinicu ** Vreme mašine i radnika po proizvodu

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Razmišljajte o...**Saveti timu...kada se crta postojeće stanje**

- Proći brzo kroz tok, zajedno sa celim timom, od “vrata do vrata” kako bi se stekao opšti pregled procesa. Ne postavljati pitanja! Nakon ovog pregleda, podeliti posao i detaljnije proći kroz tok procesa.
- Predstaviti se operaterima i objasniti šta treba da se uradi
- Onda otići i prikupiti činjenice. Snimiti realnu situaciju kakva je danas!
Obavezno nacrtati tok materijala i tok informacija!
- Nacrtati prvu skicu koja uključuje sve korake procesa i ***izračunati takt.*** Nacrtati mapu na dugačkom i velikom parčetu papira (flip čart)
- Izračunati ***ukupno protočno vreme i ukupno vreme procesiranja***
- Izabrati osobu koja će prezentirati mapu postojećeg stanja

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

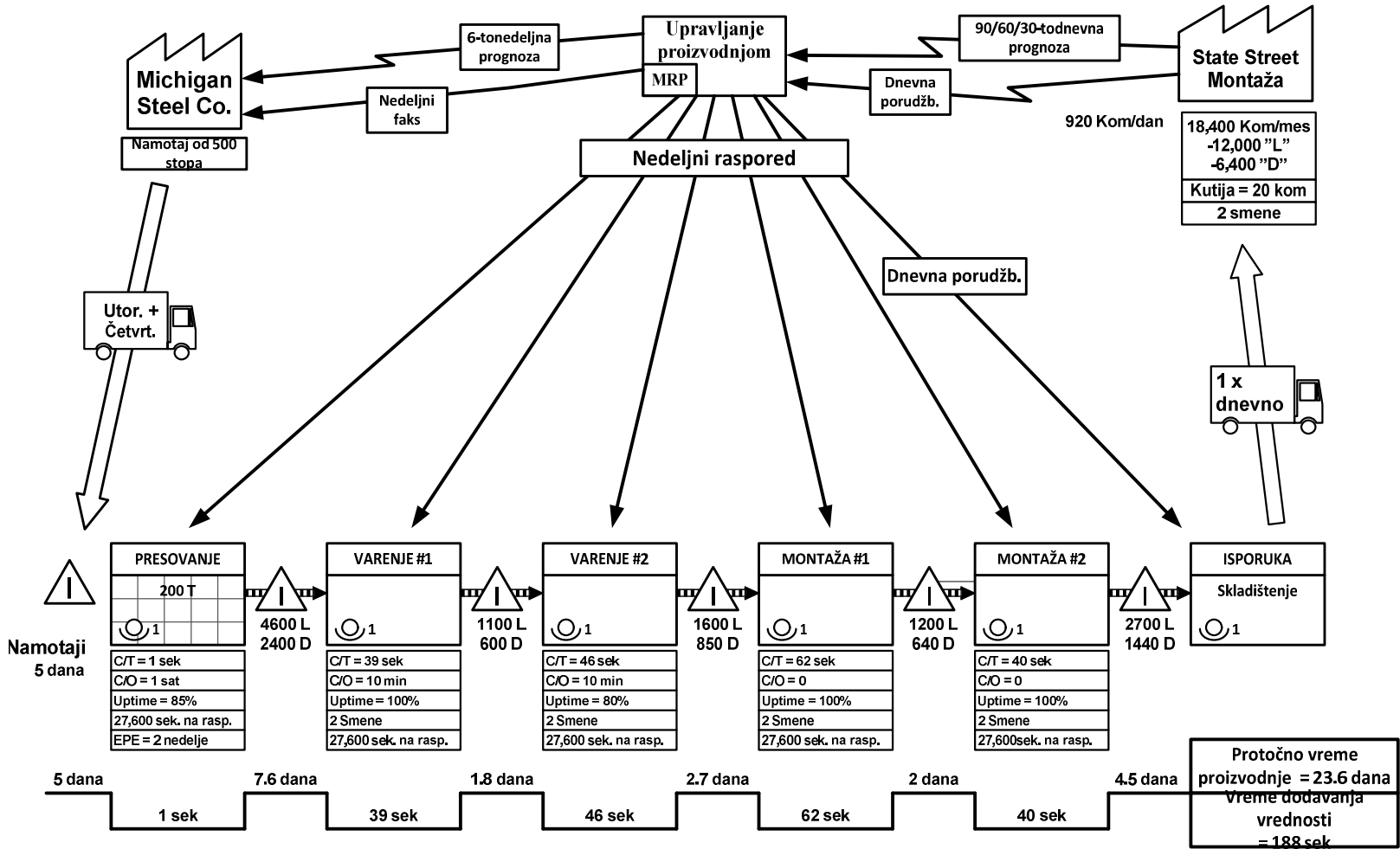
Razmišljajte o...**Saveti timu...kada se crta postojeće stanje**

- Koristiti veliku mapu i ići kroz tok
- **Početi od korisnika, takta i toka informacija**
- Onda **opisati tok materijala**
- **Uporediti protočno vreme sa vremenom procesiranja**
- Istaći probleme koji postoje u postojećem stanju

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Postojeće stanje

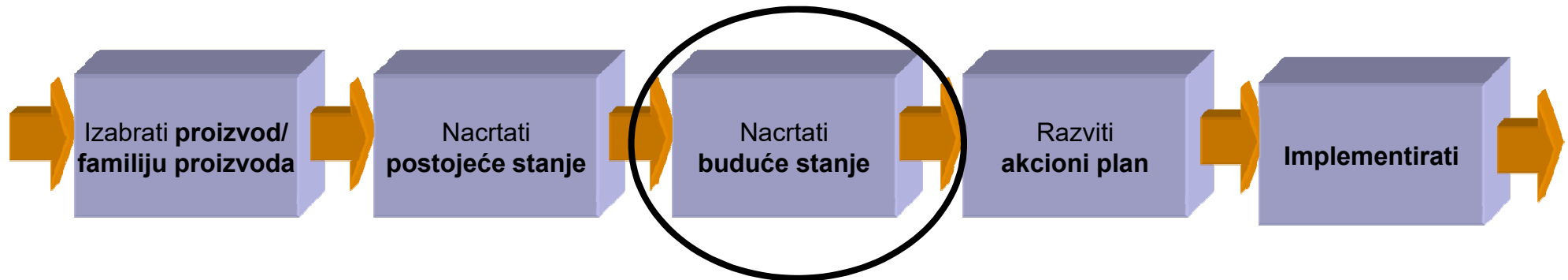
Component Inc – Postojeće stanje

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Nacrtati buduće stanje

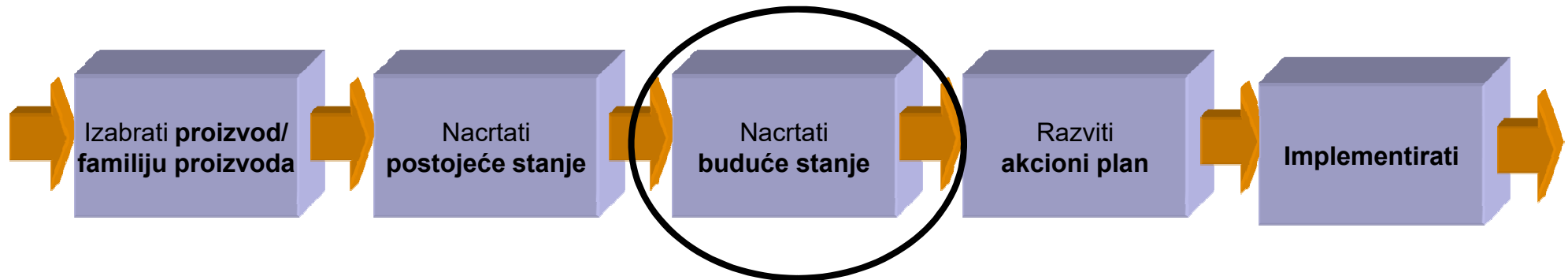
Svrha

Proizvodnja proizvoda u kontinualnom toku će skratiti protočna vremena, što dozvoljava da proizvodimo ono što je korisniku potrebno, u vreme kada mu je potrebno.

- Male serije – Jednokomadni tok
- Nema gubitaka
- Kratko vreme izmene alata...

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Nacrtati buduće stanje

Dizajniranje toka stvaranja nove vrednosti zasnovanog na lean principima

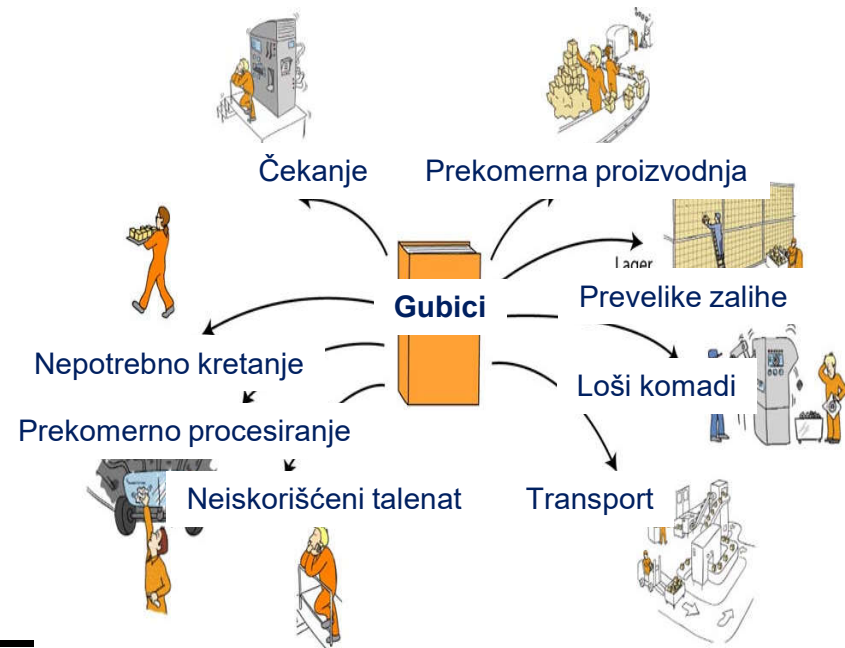
- Uvek postoji šansa za bolje buduće stanje
- **Ne zadržavajte se oko detalja.** Uradite 70% posla dobro i nastavite kontinualno da unapređujete
- **Ponovo**, nacrtajte i tok materijala i tok informacija
- Koristite mapu postojećeg stanja kao osnovu!
- Počnite sa korišćenjem postojećih koraka proizvodnje, mašina i dizajna dok god je moguće
- Crtanje budućeg stanja je osnova za izradu akcionog plana!

Gubitak

- sve aktivnosti / procesi koje ne dodaju vrednost proizvodu
- nepotrebni trošak i gubici u vremenu

- Simptom a ne uzrok problema
- Znak problema (u okviru jednog procesa ili u celom toku vrednosti)

Naći i rešiti uzroke problema!

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Prekomerna proizvodnja

Proizvoditi ili raditi više nego što je potrebno ili pre nego je potrebno.

- Sve vrste gubitaka
- Preveliki tok materijala
- Kapital u zalihama
- Nepotrebno zauzet prostor zalihama
- Nepotrebno rukovanje materijalom
- Duža protočna vremena
- Manja fleksibilnost u reagovanju na varijacije u tražnji korisnika
- Nedostatak materijala kada se procesi koriste za proizvodnju “pogrešnih proizvoda”
- Veći kapacitet potreban kada se proizvode proizvodi pre nego što za njima postoji tražnja

Toyota: Uvek izbeći prekomernu proizvodnju →

Ček lista – Buduće stanje – 8 pitanja

1. Šta je realna potreba korisnika?
Koji je takt?
2. Da li ćemo proizvoditi za direktnu isporuku korisniku, ili za zalihe gotovih proizvoda (supermarket)?
3. Gde možemo da proizvodimo u kontinualnom toku?
Gde možemo da smanjimo gubitke?, Koje aktivnosti se mogu:
  - *eliminirati*
  - *kombinovati*
  - *pojednostaviti*
  - *mogu izvoditi u drugačijem redosledu (paralelno, prethodna montaža...)*
4. Gde da postavimo pull sisteme sa supermarketima (baferima) za regulisanje toka?
5. Gde u toku ćemo planirati proizvodnju (davalac tempa - pejsmejker)?
6. Kako da izjednačimo miks proizvoda?
7. Kolika treba da bude veličina serije?
8. Koja poboljšanja procesa su neophodna (obuka, smanjenje poremećaja, poboljšanja kvaliteta, smanjenje vremena izmene alata itd.)?

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Pitanje 1: Šta je realna potreba korisnika? Koji je takt?

Sinhronizovati proizvodnju sa prodajom (potrebe korisnika/traznja).

$$\text{Takt} = \frac{\text{Raspoloživo radno vreme}}{\text{Potrebe korisnika u toku raspoloživog vremena}}$$

$$\text{Primer} = \frac{460 \text{ minuta}}{460 \text{ komada}} = 60 \text{ sekundi}$$

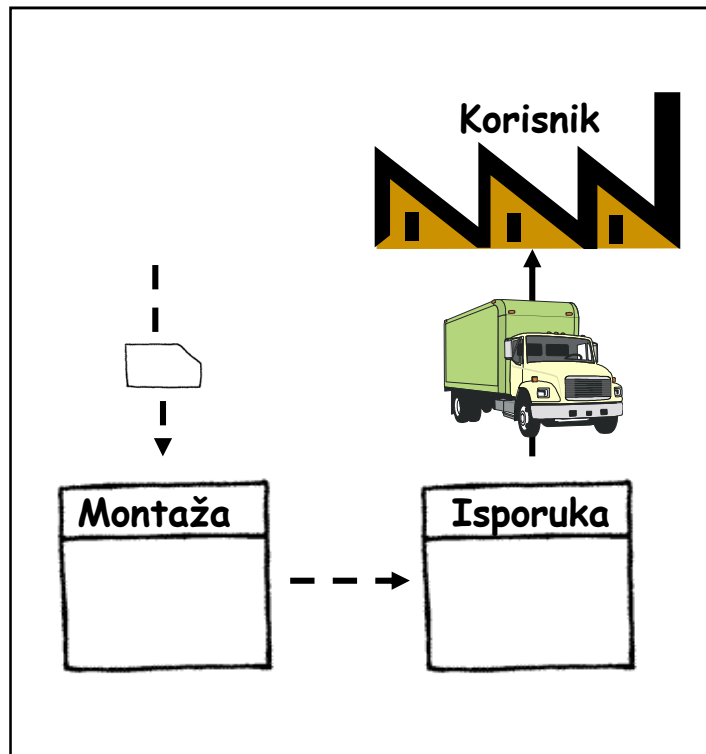
- Korisnik kupuje proizvod svakih 60 sekundi
- Cilj je proizvesti proizvod sa svim njegovim komponentama svakih 60 sekundi

*(8 h x 60 min/h – 20 min pauza)
(460 min. = 27.600 sek.)

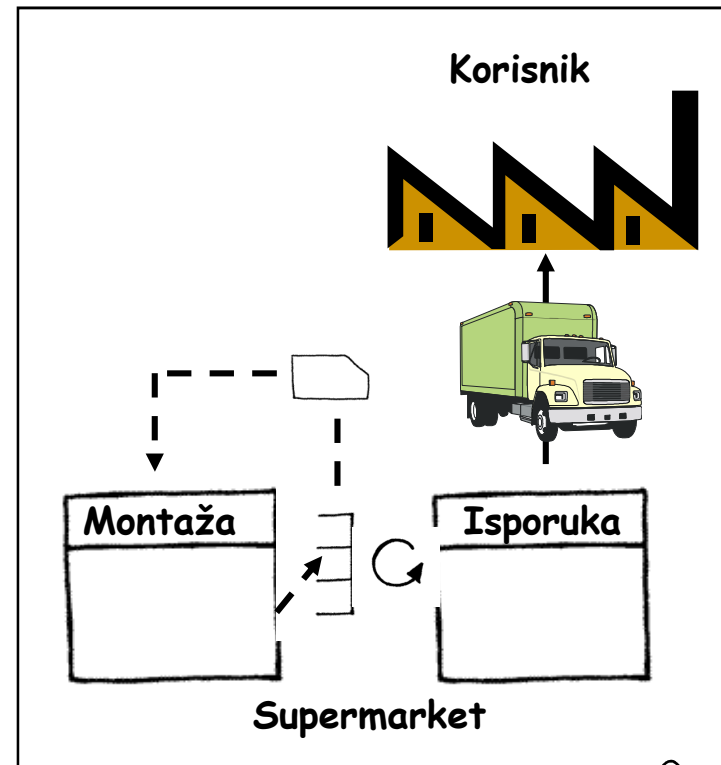
Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Pitanje 2: Da li ćemo proizvoditi za direktnu isporuku korisniku, ili za zalihe gotovih proizvoda (supermarket)?

Direktna isporuka

Supermarket

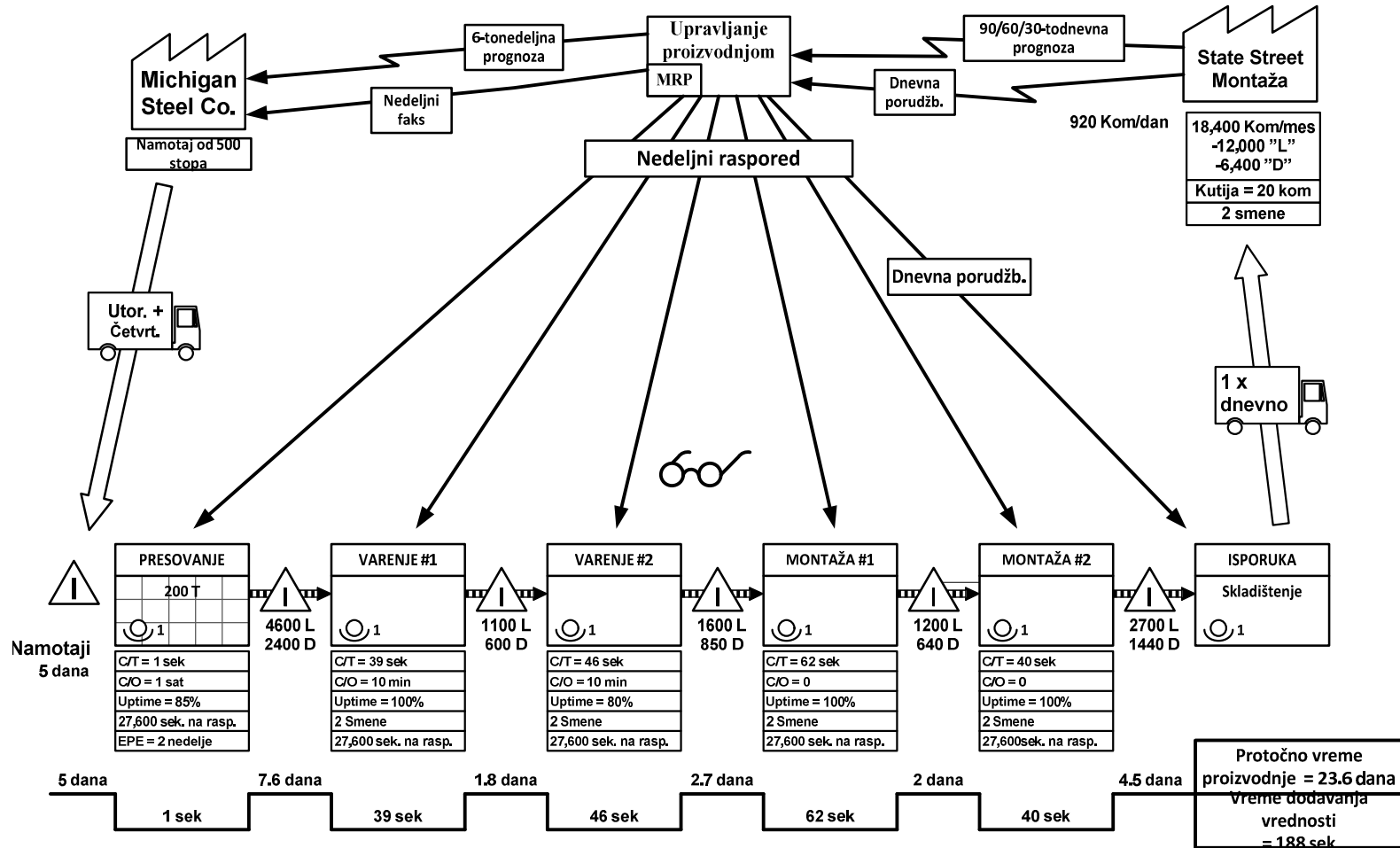

Da li u lean-u uvek proizvodimo prema potrebama korisnika??

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Nacrtati buduće stanje – Pitanja 1 & 2

Component Inc – Buduće stanje

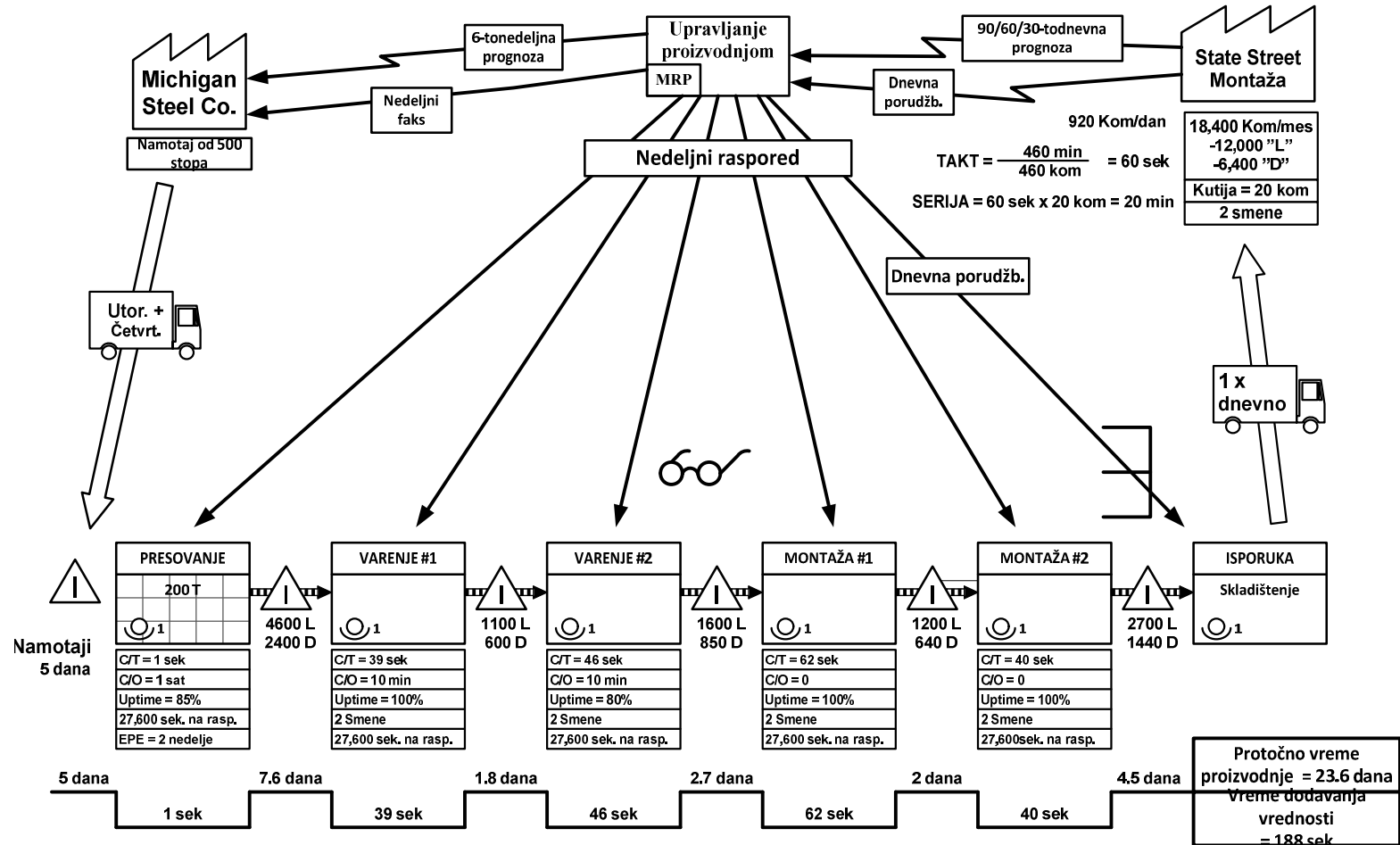

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

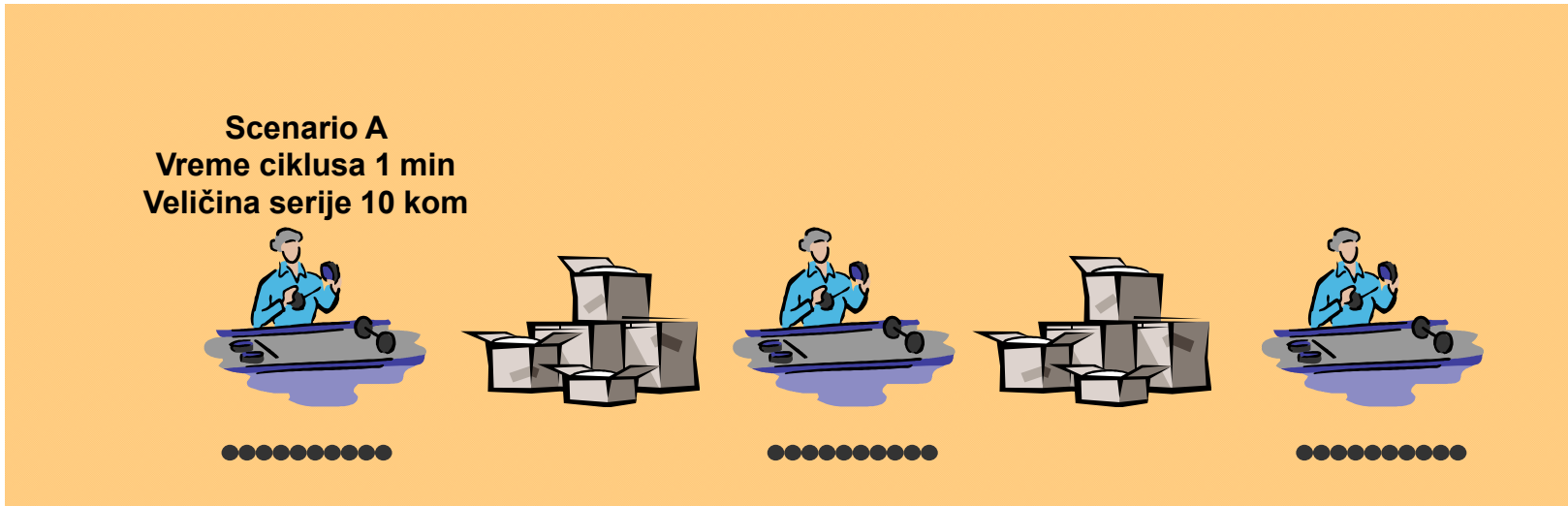
Nacrtati buduće stanje – Pitanja 1 & 2

Component Inc – Buduće stanje

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Pitanje 3: **Možemo li proizvoditi u kontinualnom toku?**

Scenario A:

Protočno vreme za prvi proizvod: 21 min

Protočno vreme za svih 10 proizvoda: 30 min

Scenario B:

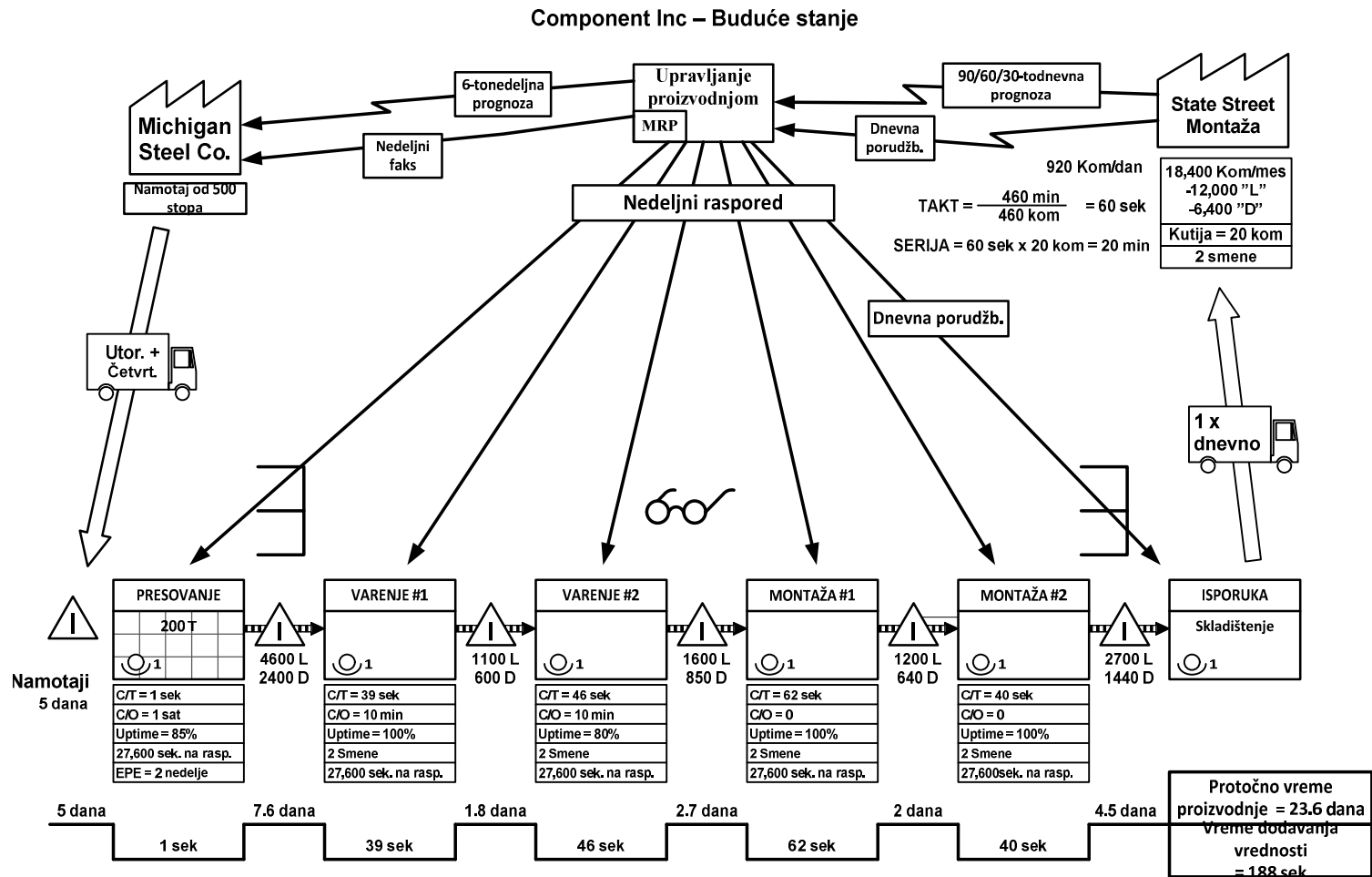
Protočno vreme za prvi proizvod: 3 min

Protočno vreme za svih 10 proizvoda: 12 min

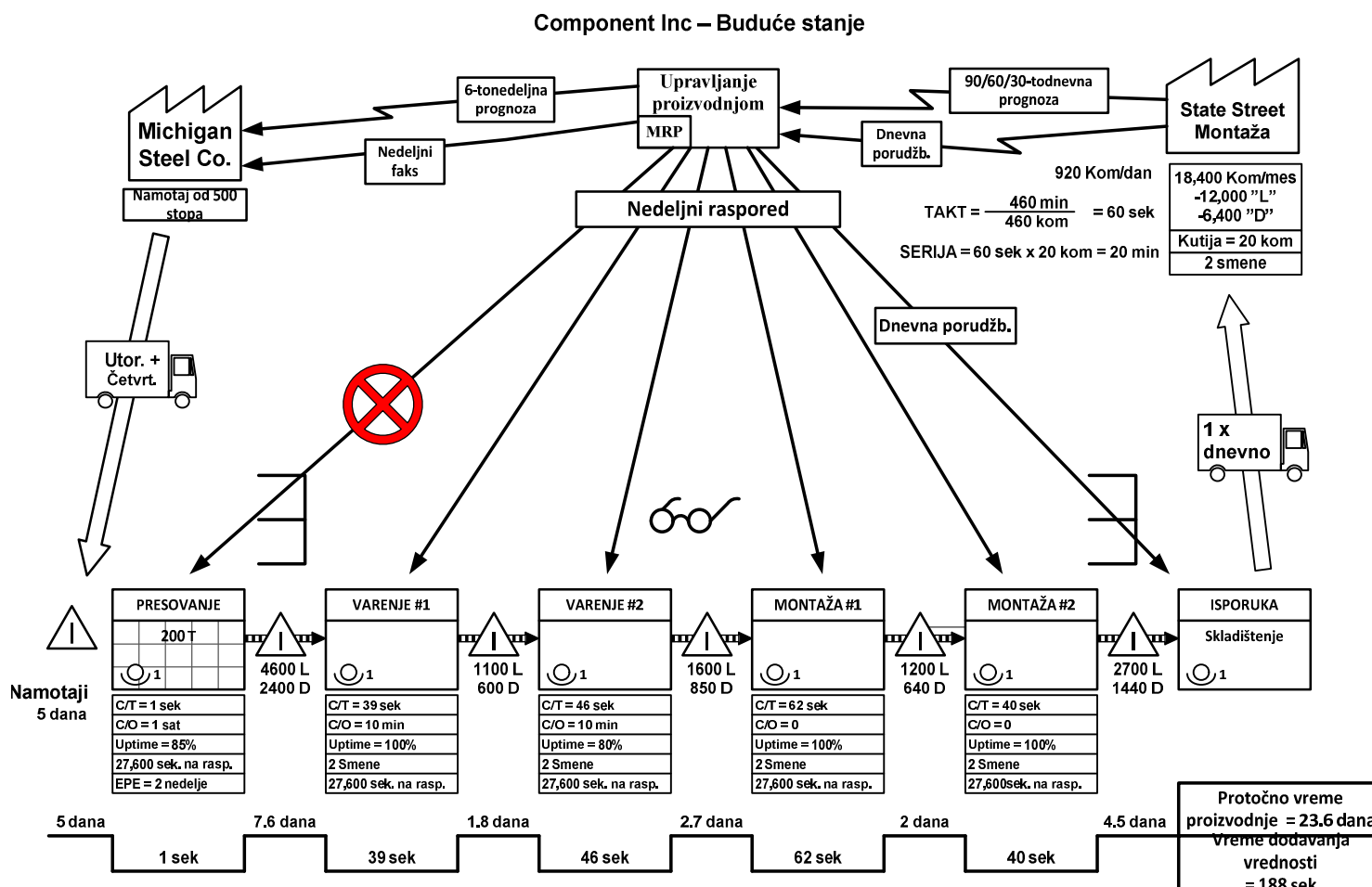
Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Crtanje budućeg stanja – Pitanje 3

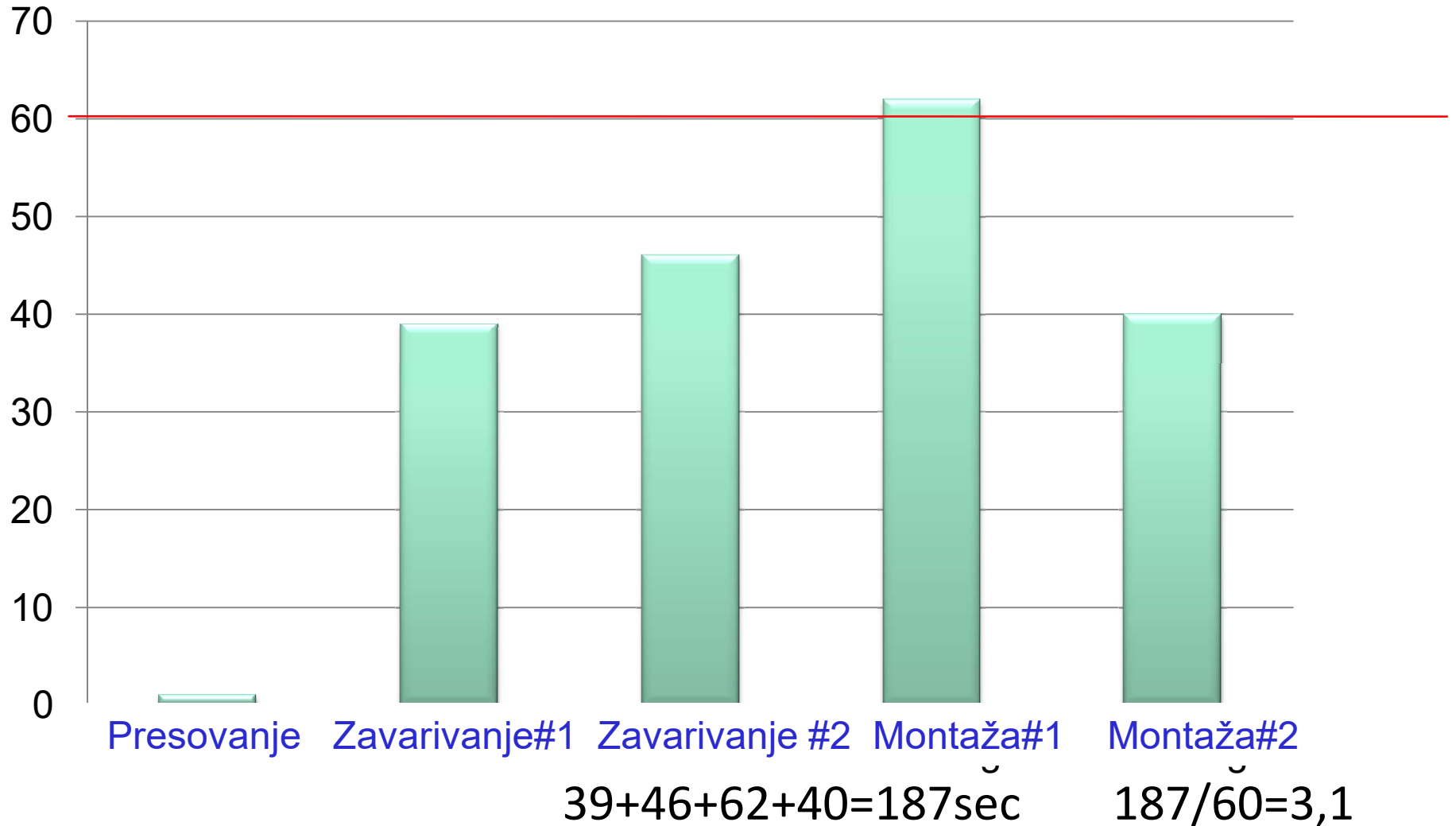
Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Crtanje budućeg stanja – Pitanje 3

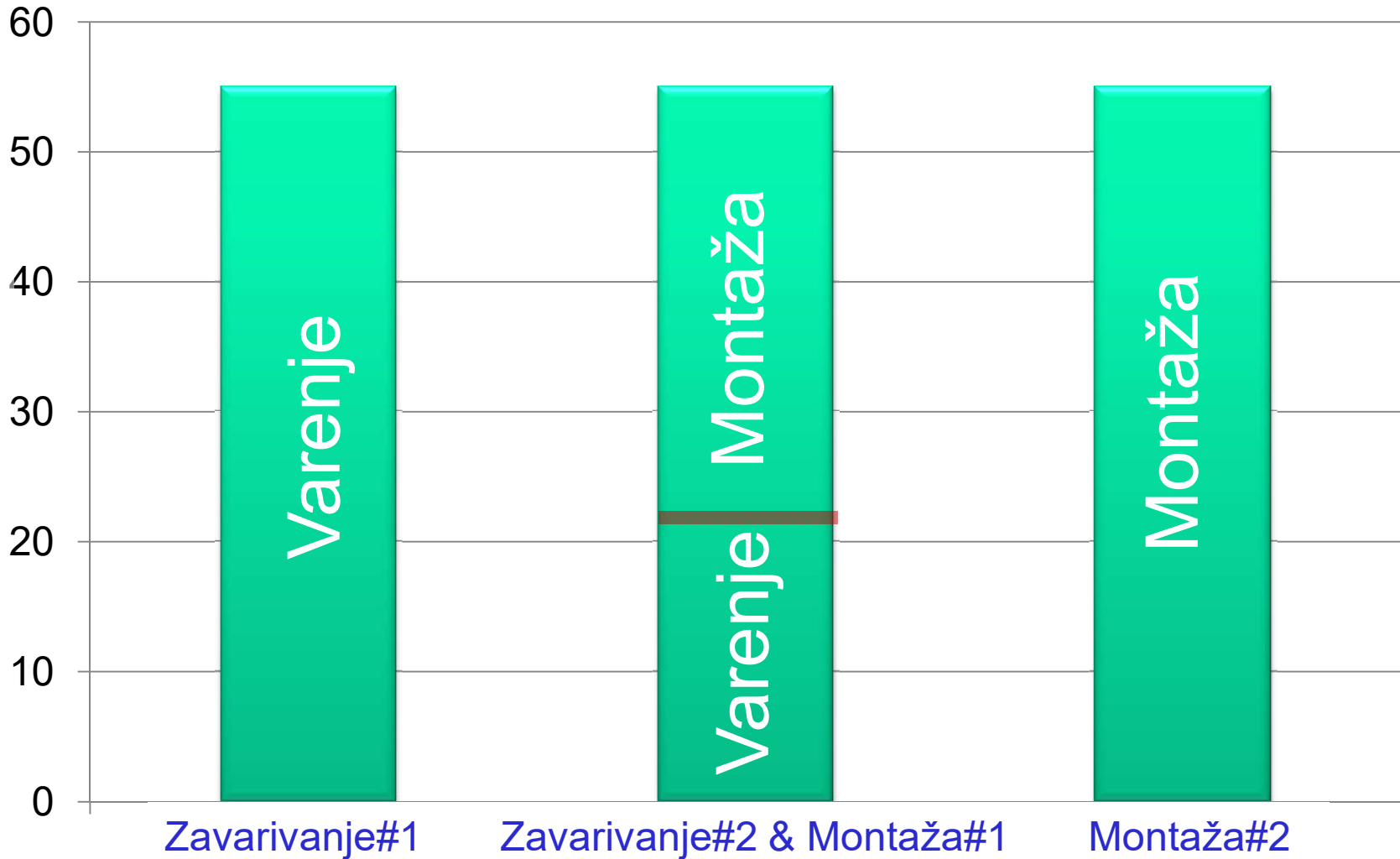
Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Vreme ciklusa / Grafik uravnoteženosti

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

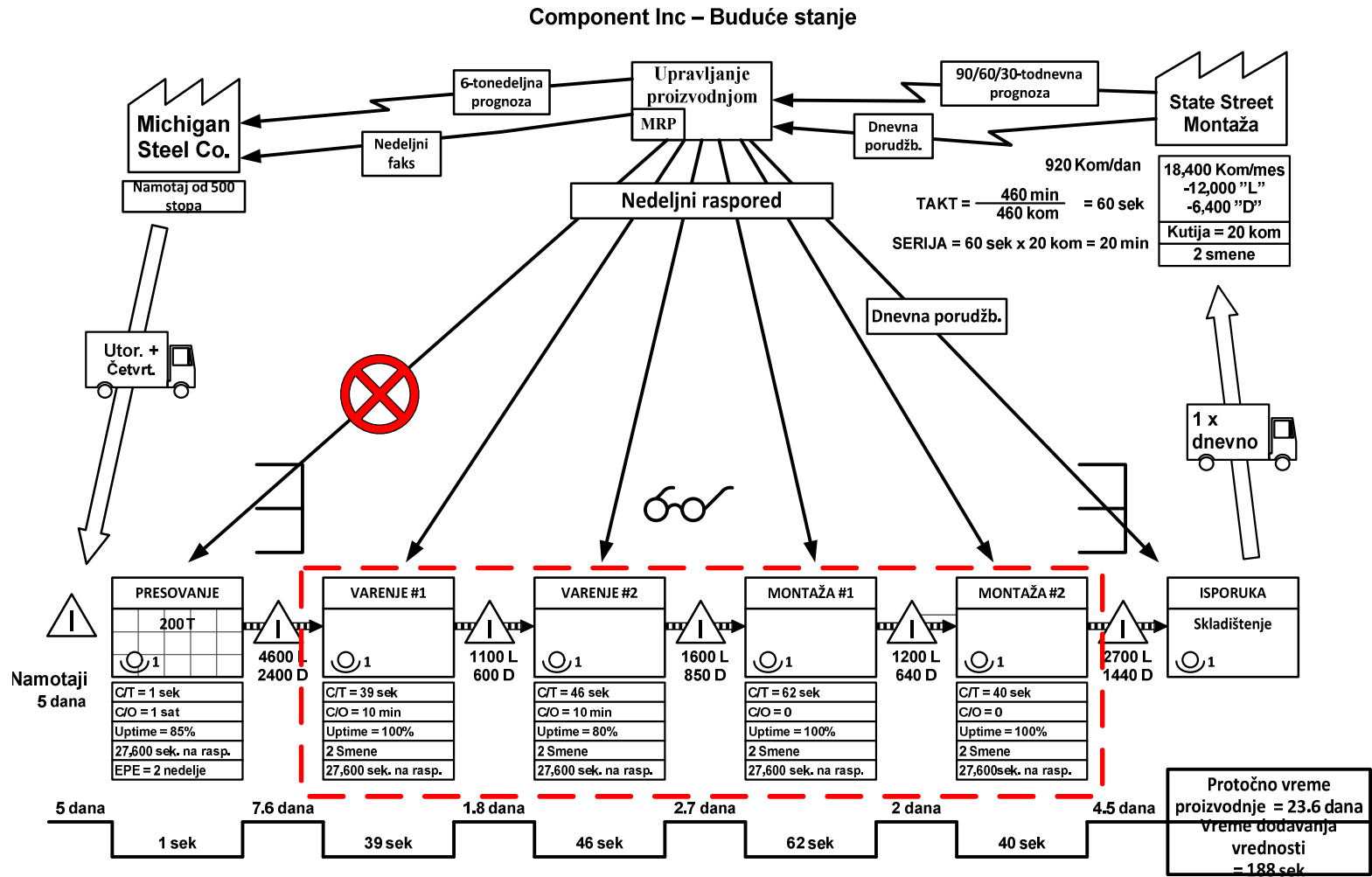
Grafik uravnoteženosti u slučaju 3 operatera sa 90% punog vremena (3 x 60 x 0,9 = 165 sek.)

55 sek x 3 = 165 sek   187-165 = 22 sek Kaizen

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

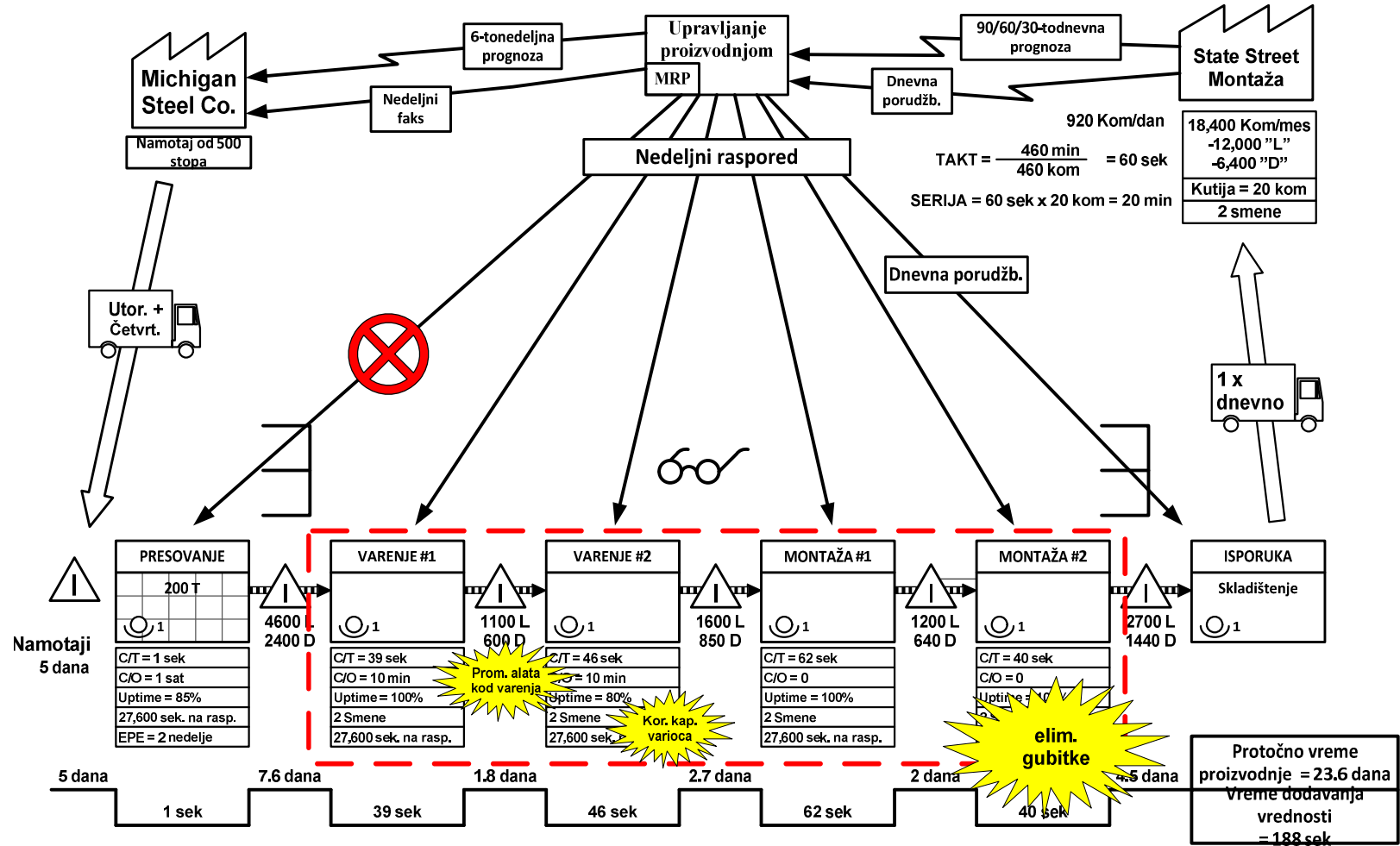
Crtaње budućeg stanja – Pitanje 3

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Crtanje budućeg stanja – Pitanje 3

Component Inc – Buduće stanje

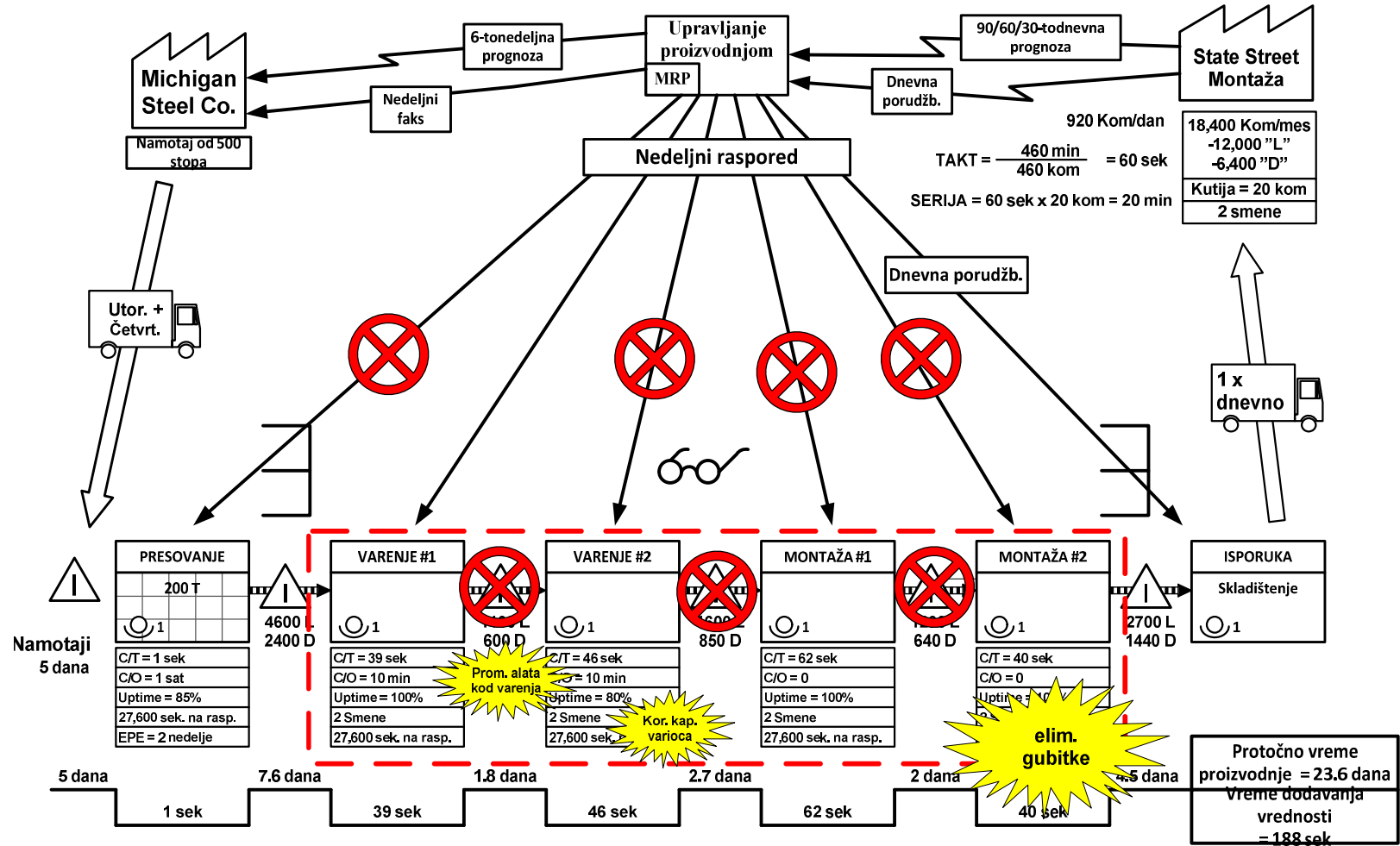

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Crtaње budućeg stanja – Pitanje 3

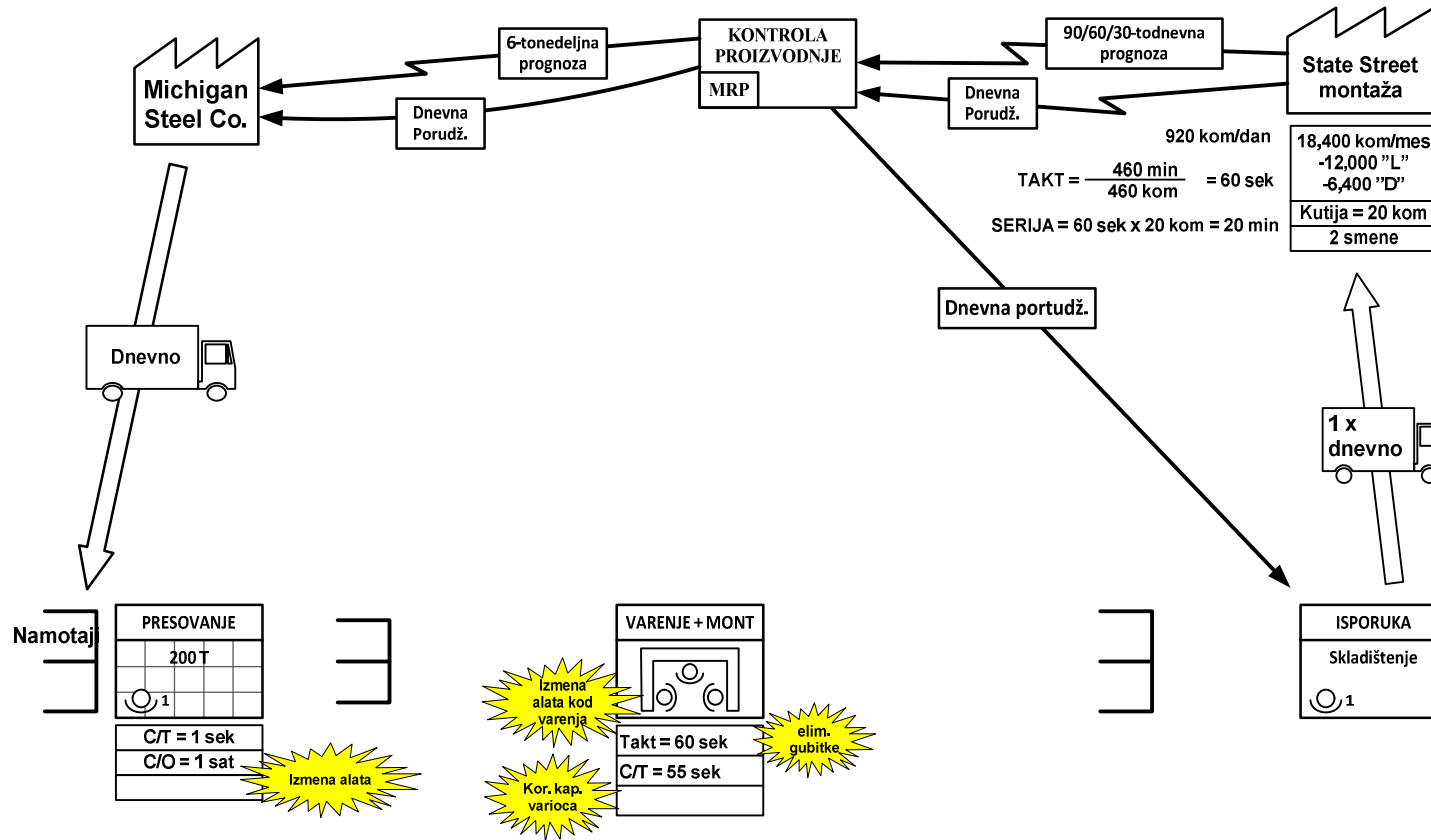
Component Inc – Buduće stanje

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Crtanje budućeg stanja – Pitanje 3

Component Inc – Buduće stanje

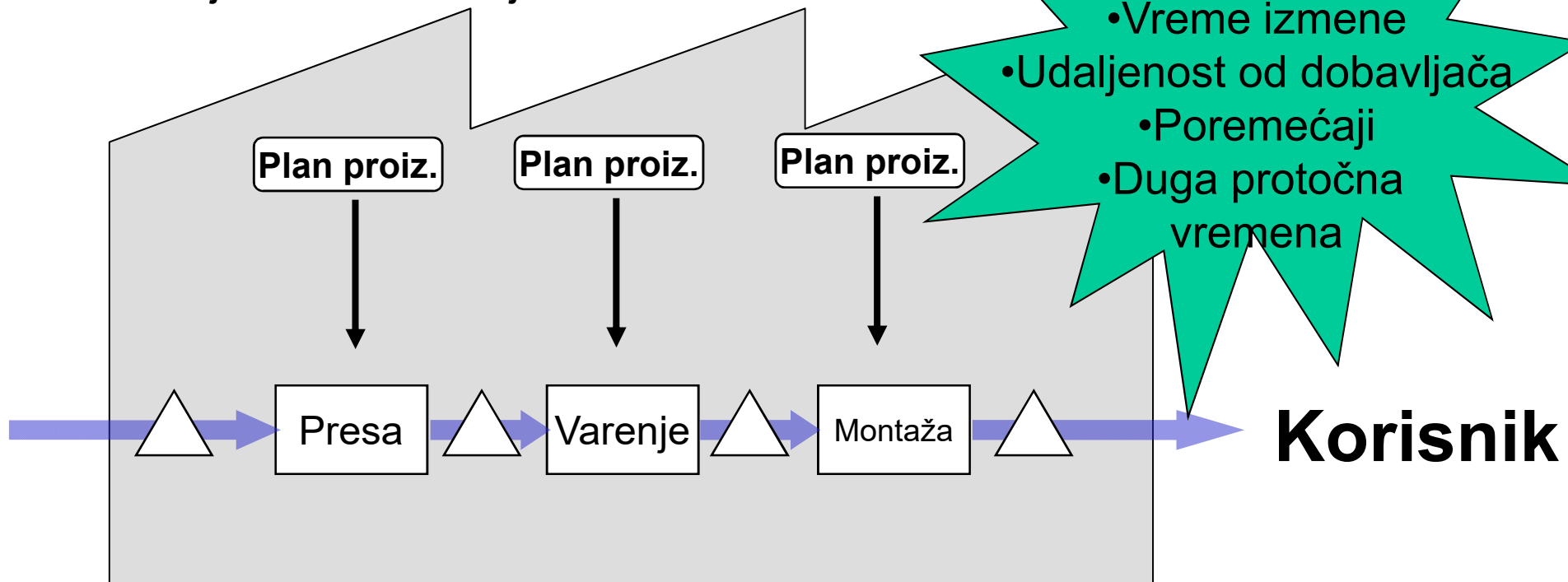

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Pitanje 4: Gde da postavimo pull sisteme sa supermarketima (baferima) za regulisanje toka?

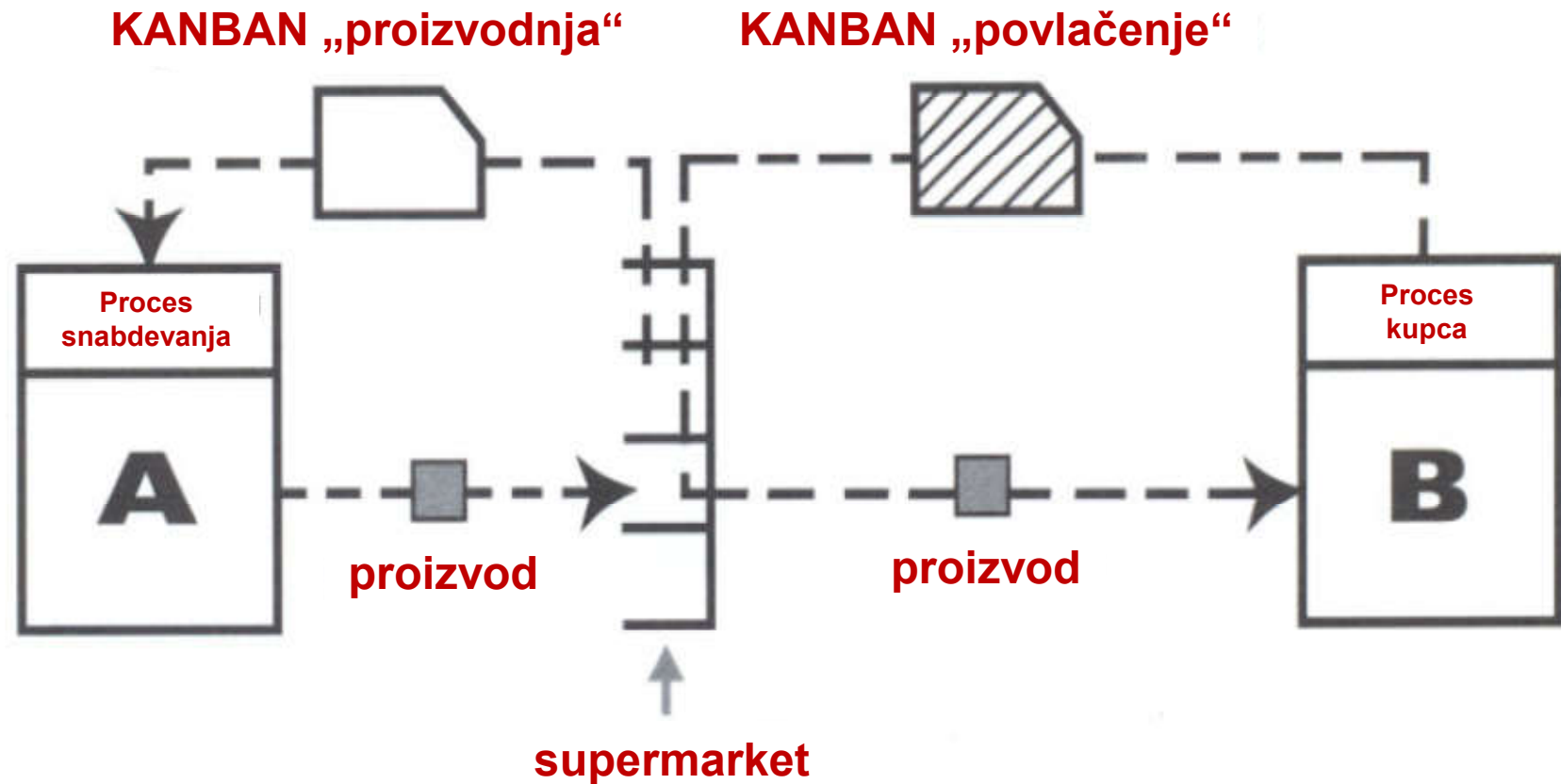
Identifikovati probleme u toku

Zašto kontinualni jednokomadni tok staje?

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Supermarket – „pull“ sistem

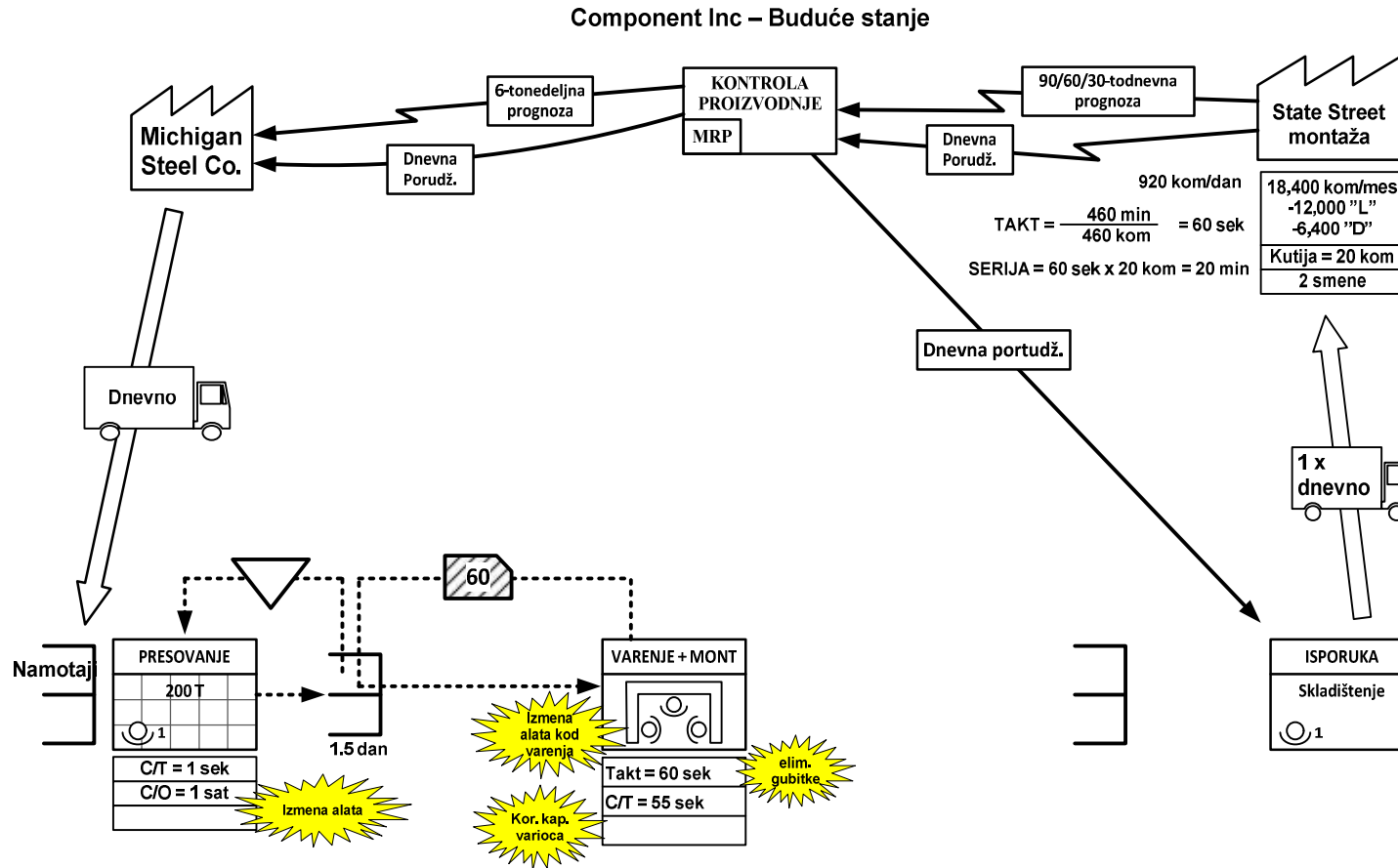
Proces kupca – polazi od supermarketa i povlači proizvod šta je potrebno i kada je potrebno

Proces snabdevanja – proizvodi da dopuni ono što je povučeno

Svrha: Kontrola proizvodnje u procesu snabdevanja bez sistema rasporeda. Kontrola proizvodnje između tokova

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

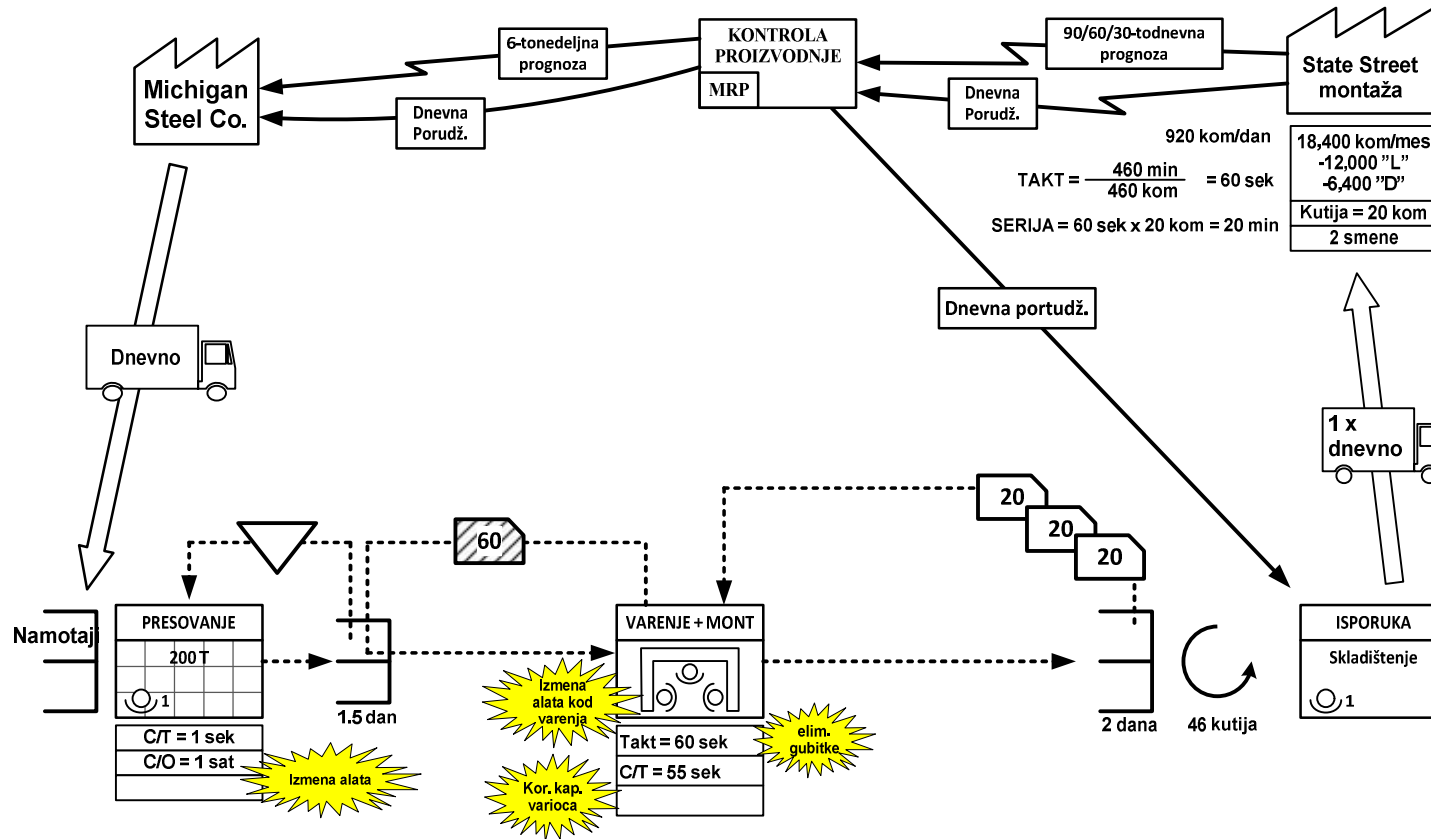
Crtanje budućeg stanja – Pitanje 4

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Crtanje budućeg stanja – Pitanje 4

Component Inc – Buduće stanje

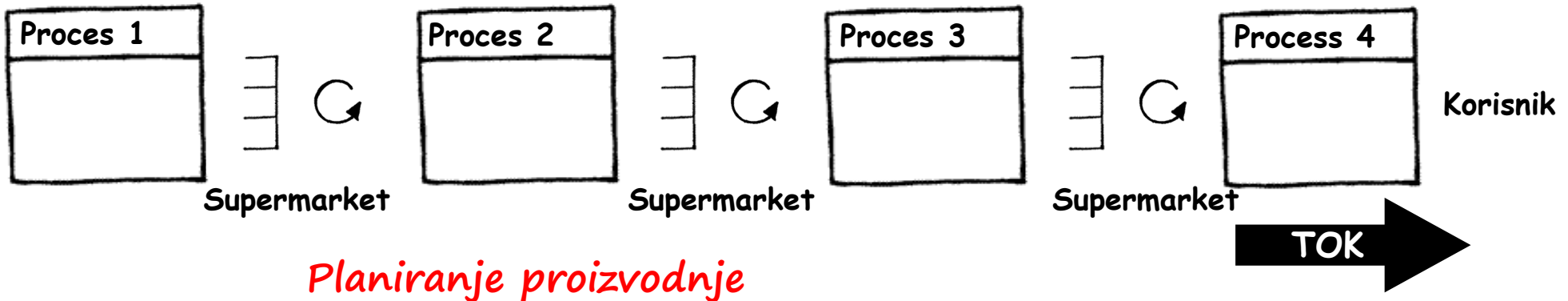

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

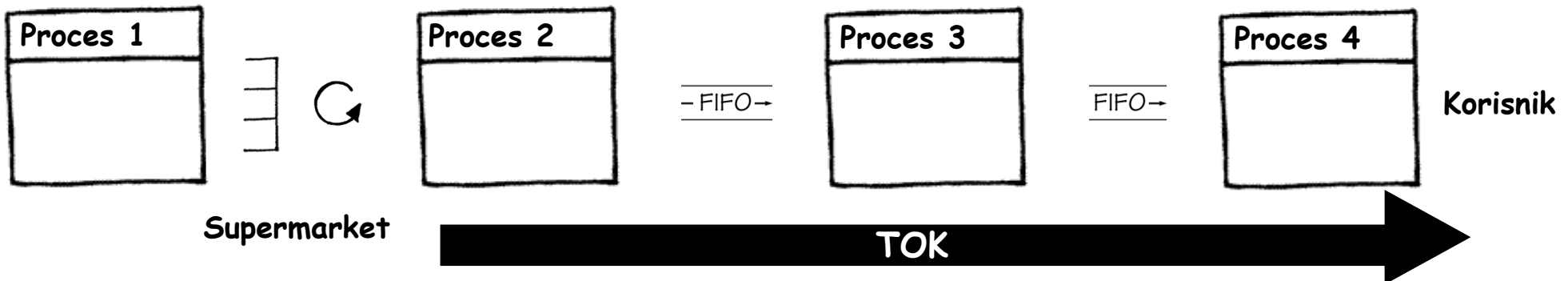
Pitanje 5: Gde u toku ćemo planirati proizvodnju (davalac tempa - pejsmejker)?

- Planirajte u jednoj tački

Primer 1

Primer 2

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Pitanje 6: Kako da izjednačimo miks proizvoda?

Plan montaže	
Ponedeljak	400
Utorak	100 , 300
Sreda	200 , 200
Četvrtak	400
Petak	200 , 200

Tipičan proces obuhvata 10% vremena za promenu (C/O), EPE dan: 15 sati, 10% je 90 min, promena 15 min => 6 promena dnevno

(Every part every day - EPE),

Plan montaže	
Svaki proizvod svaki dan	
Dnevni plan	140 , 100 , 160

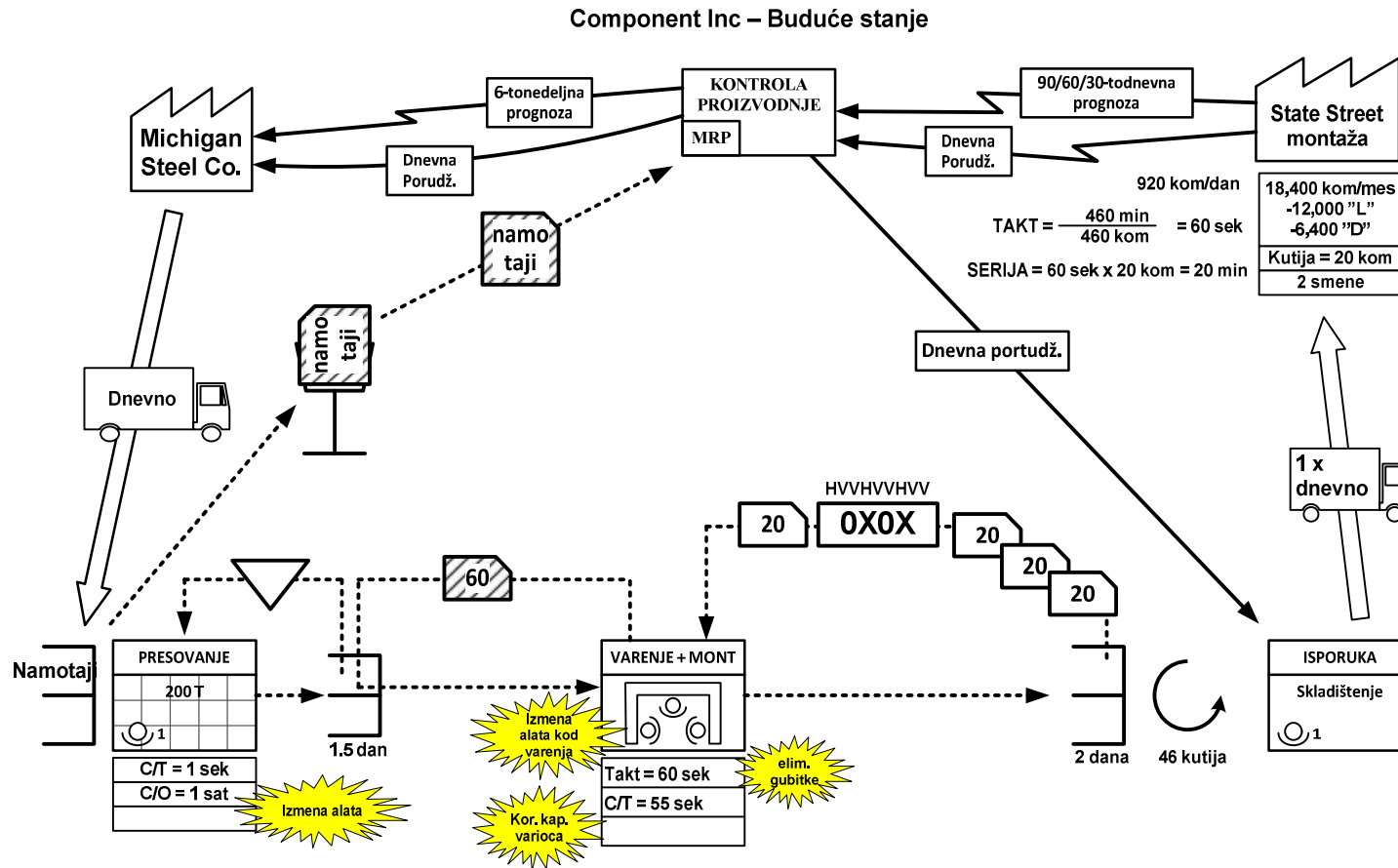
Važno!
Manje serije zahtevaju manje vreme pripreme

Plan montaže	
Svaki proizvod svaki dan	
Poludnevni plan	50 , 70 , 80

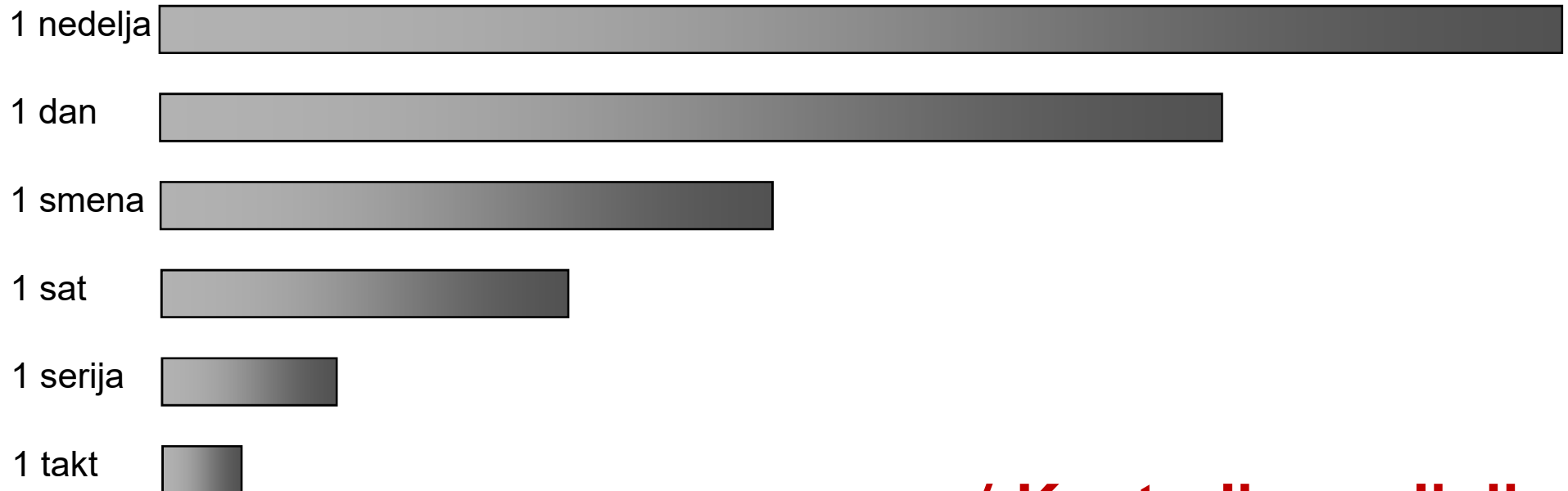
Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Crtanje budućeg stanja – Pitanje 5 & 6

Pitanje 7: Kako da stvorimo osećaj takta u svim procesima? Kolika treba da bude veličina serije?

- Koji obim proizvoda je planiran za uzimanje od procea koji diktira tempo (pejsmejкера)?
- Taj obim = Način stvaranja takta u svim procesima

≠ Kontrolisana linija

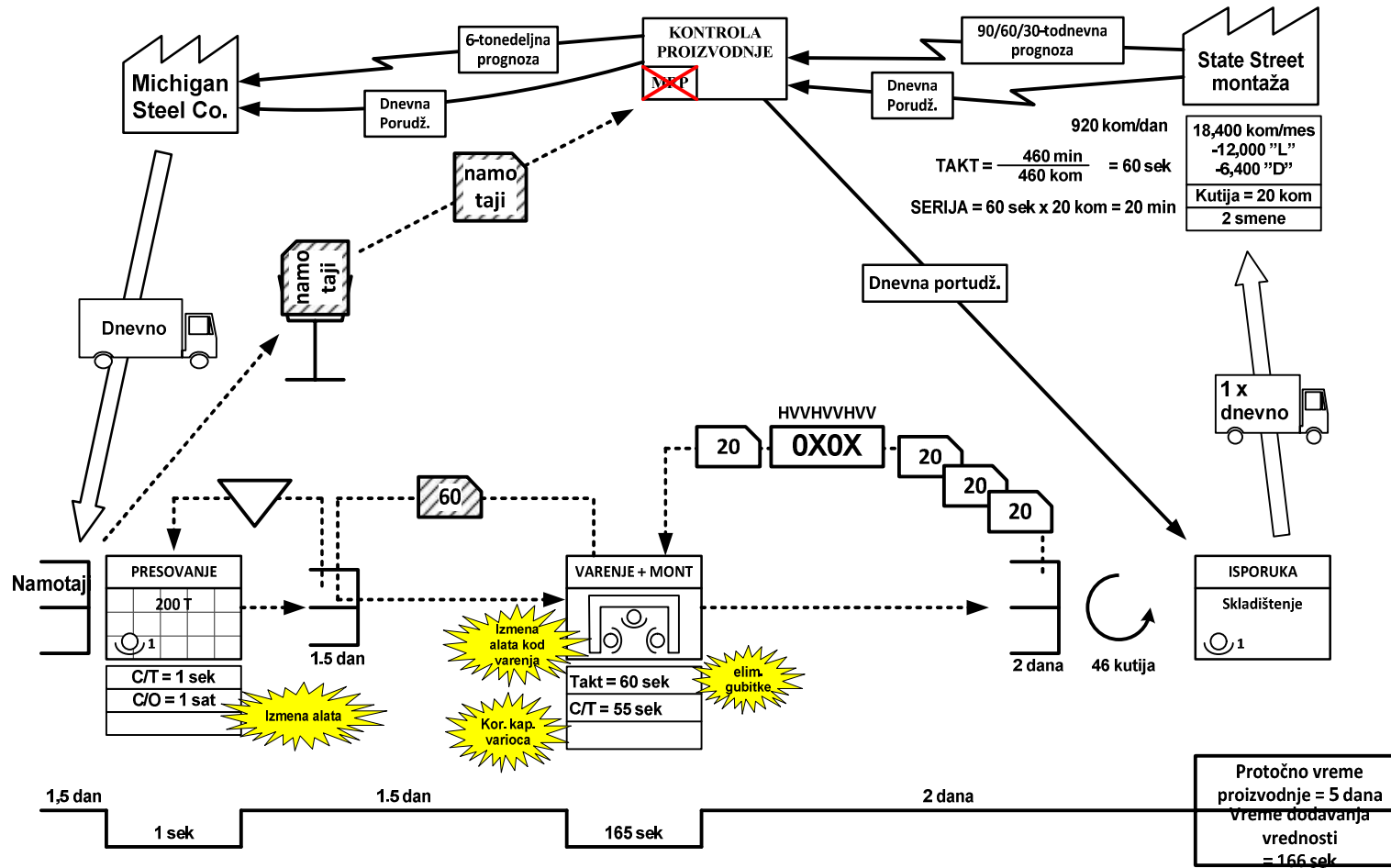
Pitanje 8: Koja poboljšanja procesa su neophodna (obuka, smanjenje poremećaja, poboljšanja kvaliteta, smanjenje vremena izmene alata itd.)?

- Početi sa korišćenjem postojećih procesa, mašina i dizajna, i koristiti ih dok god je moguće.
- Poboljšati postojeće procese. Na primer, uvesti kraće vreme izmene alata, a zatim i manje serije.
- Implementirati promene u organizaciji, planiranju, toku proizvoda i rasporedu, dobavljačima, obuci...

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Buduće stanje

Component Inc – Buduće stanje

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Smanjenje lead time

	Spojeni delovi	Zavarivanje /montaža WIP	Gotovi proizvodi	Lead time proizvodnje	Ukupni inventar u procesu	
Pre	5 dana	7.6 dana	6.5 dana	4.5 dana	23.6 dana	10
Kontinuirani tok i „pull“	2 dana	1.5 dana	∅	4.5 dana	8 dana	30
Sa nivelisanjem	1.5 dana	1 dan	∅	2 dana	5 dana	48

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Razviti akcioni plan

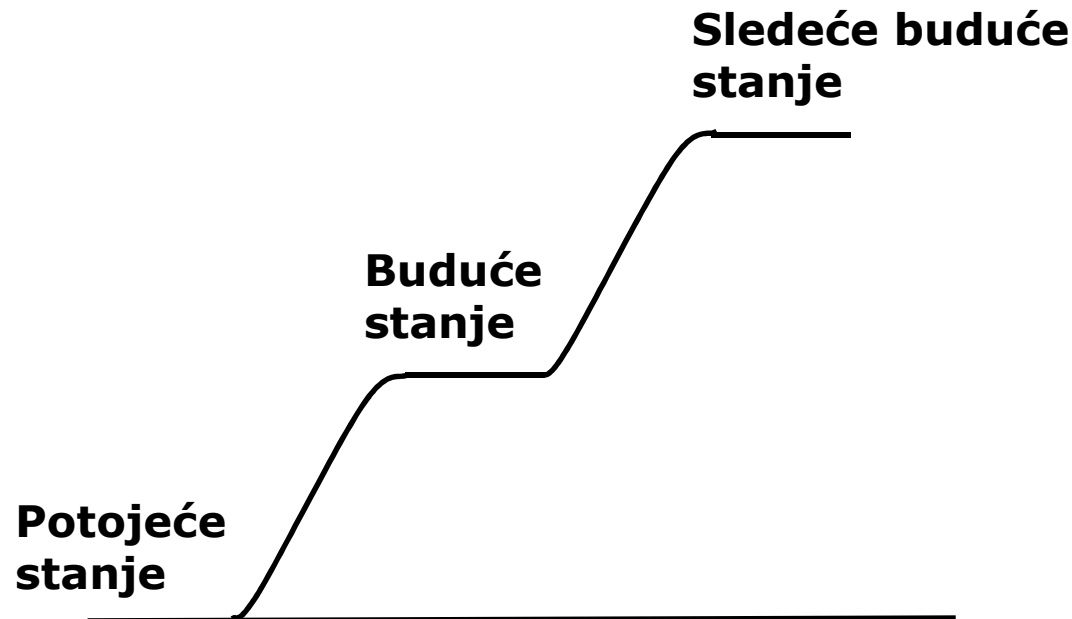
Nekoliko saveta:

1. Definirati realne – ne preambiciozne ciljeve – i datume za postizanje ovih ciljeva!
2. Implementaciju raditi korak po korak
3. Osigurati da “kaizen zvezde” sa mape budućeg stanja imaju svoje mesto u akcionom planu
4. Testirati i evaluirati poboljšanja pre implementacije

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

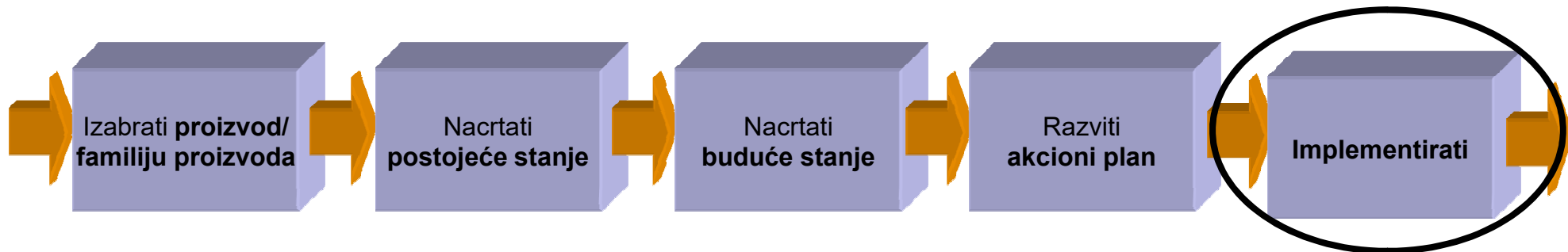
Način razmišljanja – kontinualna poboljšanja su prirodni deo svakodnevnog posla

Vizija

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Implementirati

Sledeći korak

- Promeniti strategiju (pilot), razmišljati o procesima poboljšanja i strukturi podrške koliko i o tome šta treba da se radi!
- Odgovorni i potpuno uključeni menadžeri (mapiranje, buduće stanje, ...). Važan deo uspeha je postojanje zajedničkog razumevanja problematične situacije!
- Razvoj kompetencija (SMED, 5S, Kanban/Pull ..)

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Reference

- Rother, Mike & Shook, John (1999). *Learning to see: Value stream mapping to Add Value and eliminate Muda*. Brookline, MA: The Lean Enterprise Institute.
- Rother, Mike & Shook, John (1999). *Träna sig se: en workshop för design av värdeflöden (value stream mapping) : [arbetsbok]*. 2. svenska utg. Stockholm: Stiftelsen PLAN Utbildning
- Liker, Jeffrey K. (2004). *The Toyota way: 14 management principles from the world's greatest manufacturer*. New York: McGraw-Hill
- Womack James P. & Jones, Daniel T. (2003). *Lean thinking: banish waste and create wealth in your corporation*. Rev. and updated [ed.] London: Free Press Business

Mapiranje toka stvaranja nove vrednosti (VSM)

Hvala na pažnji